

Zienswijzen op Ontwerp Inpassingsplan Windpark Bijvanck

23 januari 2016

Zienswijzen op besluit provinciaal inpassingsplan Windpark 'de Bijvanck' en ontwerp-vergunningen van 6 december 2016. Zaaknummer 2012-010729 d.d. 6 december 2016

Betreft besluiten op concepten/ontwerp zoals gepubliceerd op site gelderland.nl:

- ontwerp-omgevingsvergunning (ZIP 812 kB)
- stukken die horen bij de ontwerp-omgevingsvergunning (ZIP 75,6 MB)
- ontwerp-watervergunning en de bijbehorende stukken (PDF 13,1 MB) .

en op site ruimtelijkeplannen.nl

- <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.WindparkBijvanck-ont1/>

Indiener

J.J. Tiemersma
Broekzijdestraat 6
6986 CK ANGERLO

Verzoek tot mogelijkheid nadere aanvulling

Indiener heeft maximale besteding van vrije tijd ingezet voor het invullen van de burgerinbreng als sluitstuk van de democratie. Ruimtelijke plannen en beslissingen kunnen er beter door worden afgewogen en geoptimaliseerd. Van 29.9 Gbyte aan verzamelde bestanden (8076 stuks) is heden nog slechts de helft doorgenomen om de besluitvorming rond de voorliggende ontwerpen van dienst te zijn. Indiener verzoekt deze zienswijze waar nodig als pro-forma aan te merken en uitstel te verlenen cf email van de provincie (Mw Bijker aan dhr. R. Rasing dinsdag 24 januari 2017 15:40).

Opmerkingen vooraf

Door omwonenden zijn veel en soms omvangrijke reacties gegeven aan GS en PS buiten officiële inspraakmomenten om. Buiten enkele persoonlijke reacties, is daar consequent geen of een formeel, blanco antwoord op gegeven. De omvang van (het aantal van) processtukken, Statenbrieven, onderzoeken, pers en uitingen van belangengroepen is in totaal zodanig, dat gezien de parttime-functie van PS-leden bezorgdheid op zijn plaats is of de hoeveelheid informatie rond dit windplan nog wel kan worden overzien en beoordeeld. Het is voor PS-leden aantrekkelijk de partijlijn of de lijn van GS dan maar simpel te volgen. Indiener maakt toch gebruik van deze mogelijkheid van indienen van zienswijzen, in de hoop dat ultimo de Raad van State wel de tijd neemt om de inhoud van de procesgang te beoordelen.

Waar in deze zienswijze voor de leesbaarheid wordt geconcludeerd in een laatste alinea per paragraaf, moet dit niet gezien worden als enige samenvatting. De daar telkens boven beschreven teksten maken onverminderd deel uit van deze zienswijze en beogen per alinea als zienswijze op zich burgerinvloed op de voorliggende ontwerp-documenten uit te oefenen.

Deze Zienswijze wil aandragen dat de provincie met het voorbereiden en voorleggen van de voorliggende ontwerp-documenten **onredelijk en/of onbehoorlijk** heeft gehandeld c.q. zal handelen, op grond van alle punten in deze zienswijze.

- ⇒ Het procedureproces en het resultaat in ontwerp-documenten rammelt zodanig dat Omgevingsvisie, Windvisie en Inpassingsplan moeten worden ingetrokken

Motto's

Niet overal is het landschap zo waardevol
Je kan nog wat leren van gebrek aan draagvlak

1	Ambitie verwacht doel en middelen	4
1.1	Onafhankelijkheid en grens van samenwerking	4
1.2	Minimum realisatienorm.....	4
1.3	Zorgvuldigheid bij het pad naar ambities PS	5
1.4	Ruimtebeslag van de ambitie	5
1.5	Takenlijstjes	6
2	Onredelijke motivatie locatiekeuze.....	8
2.1	Opname in Windvisie	8
2.2	Oorsprong locatie Bijvanck.....	9
2.3	Locatie in Waardevol open gebied.....	10
2.4	Verplaatsing.....	12
2.5	Optimalisering energie	13
2.6	Advies Welstandscommissie	13
2.7	Gelders Genootschap	13
2.8	PlanMER Omgevingsvisie	14
2.9	Kernkwaliteiten	15
3	Slechte kwaliteit van informatie.....	16
3.1	Informatie van GS aan PS over effecten.....	16
3.2	Informatie van GS aan PS over Coördinatiebesluit	18
3.3	Informatie van Provincie aan omwonenden	19
3.4	Jurisprudentie vrij oordeel PS	19
3.5	Vertraging in WOB.....	21
3.6	Lopende Aarhusklacht.....	21
4	Eenzijdige belangenbehartiging	23
4.1	Rechtszekerheid overige belanghebbenden	23
4.2	Bevooroordeeld verwerken van zienswijzen	23
4.3	Afstand	24
4.4	Keuze Gedragscode	25
4.5	Betrekken omwonenden.....	25
5	Ontbrekende zorg voor draagvlak.....	27
5.1	Draagvlak bij gemeenten inhoudelijk.....	27
5.2	Draagvlak bij gemeenten juridisch	27
5.3	Draagvlak bij omwonenden.....	28
5.4	Participatie	30
6	Onbehoorlijke beïnvloeding van Provinciale Staten	33

6.1	Landelijke ongelijkheid	33
6.2	PS in de fuik	33
6.3	Gevolgen bij PS door foute informatie	35
6.4	Verzuchting van gedeputeerde	36
6.5	Tegelijk voorleggen concept-omgevingsvergunning	36
6.6	Plan-mer voor effecten	36
6.7	Negeren van PS-besluiten	37
7	Foute voorstelling van uitvoerbaarheid	38
7.1	Schade	38
7.2	Gasleidingen	40
7.3	Vrije keuze molenhoogte	45
7.4	Stiltegebieden.....	45
8	Eventuele aanvulling zienswijze pro forma	46
9	Bijlagen	47
9.1	Fotomontage visualisatie beeldkwaliteit	47
9.2	Documentatie NLVOW	48
9.3	Kritiek op oneerlijke informatie op website provincie Gelderland	50
9.4	Burgerpamflet oneerlijke behandeling zienswijzen	51

1 Ambitie verwacht doel en middelen

1.1 Onafhankelijkheid en grens van samenwerking

Indien de provincie het maken van plannen tot een overheidstaak rekent, moet het invullen daarvan openbaar Europees worden aanbesteed: plannen maken in intensieve samenwerking met een willekeurig gekozen of zichzelf aandienende partner mag niet. In WOB blijkt een intensieve samenwerking die verder gaat dan vooroverleg vergunningsaanvraag. Het overleg en de communicatie vindt plaats met een eensluidend gemeenschappelijk doel om niet alleen een ruimtelijk plan te hebben, maar tevens om de molens aan het draaien te krijgen. Dit gaat verder dan de taak om slechts een plan met kaart te schrijven. Het produceren van energie door overheden is bij wet verboden en kan niet eens worden aanbesteed.

- ⇒ Leg het Inpassingsplan voor aan PS met de aantekening dat het eenzijdig is opgesteld vanuit een samenwerking van GS met uitsluitend de initiatiefnemer, zonder inspraak of hoor van omwonenden, en dat de Samenwerkingsovereenkomst ¹ die dit regelt zowel als de daarop gebaseerde ambtelijke praktijk verder gaat dan de verplichting in het IPO om slechts tot een RO-plan te komen.

1.2 Minimum realisatienorm

Minimum realisatienorm is niet bij Algemene Maatregel van Bestuur (AmvB) vastgesteld, cf. Elektriciteitswet art 9e 5.6 en art 9f 6b. Deze getallen zijn op dreigement van het Ministerie EZ ² alleen in IPO-verband onderling afgesproken op 22 januari 2013 en in het Energieakkoord vastgelegd.

De provincies stellen dat de minimum prestatienorm inhoudt dat ze zoveel ruimte reserveren als nodig zou zijn voor het realiseren van de met hen afgesproken aantallen MW. Dus niet dat ze die afgesproken aantallen MW moeten realiseren. Zo'n afspraak kon en kan ook niet want de provincies scheppen de condities en bouwen nu eenmaal zelf geen windparken. Dat moet de markt doen ook volgens de Elektriciteitswet. Maar de provincie heeft in haar doelstellingen natuurlijk niets aan alleen ruimte voor MW en wil dus dat die MW daadwerkelijk gebouwd worden en MWh produceren. In 'lijstjes' komt daarom steeds de term voor "Windvisie gerealiseerd" om draaiende molens aan te duiden. Dit leidt tot partijdig partnerschap met in dit geval de initiatiefnemer van het windpark.

Rijk en provincies hebben het steeds over daadwerkelijk geïnstalleerd vermogen. Verder gaan dan plannen maken, en dus tot duurzame elektriciteitsproductie te komen is een ambitie van elke politiek die energetische zelfvoorziening voorstaat. Toch is dit niet een overheidstaak, en is zelfs bij wet aan overheden verboden. Het toch letterlijk invullen van een productietaak (verdergaand dan plannen) moet worden aanbesteed: plannen maken met een willekeurig gekozen of zichzelf aandienende partner mag niet. Verder staan de overheid fiscale en/of subsidieregelingen ter beschikking, maar niet het samenspannen met windexploitanten. Daarmee worden te gauw belangen secundair gemaakt, zoals in deze zienswijze is verwoord.

---

¹ "Samenwerkingsovereenkomst Windpark Bijvanck te Zevenaar tussen Provincie Gelderland en Raedthuys Windenergie BV", 1 mei 2014

² email Minister Kamp aan gedeputeerden, zoals voorgelezen door gedeputeerde Traag in PS 23-1-2013

De rechtmatigheid van een Inpassingsplan ontbreekt omdat formeel niet vast staat – wegens het ontbreken van een AmvB³ – dat de provincie nog niet voldaan heeft aan de met het Rijk afgesproken minimum realisatienorm. En als niet vast staat dat de provincie nog in gebreke is vervalt ook de verplichting van de provincie om gronden toe te wijzen volgens artikel 9 f van de Elektriciteitswet.

- ⇒ Rectificeer de informatie van GS aan PS van de afgelopen jaren dat GS verplicht zou zijn vergunningen te verlenen volgens de Crisis- en Herstelwet (doorwerking in Elektriciteitswet). Het betreft slechts afspraken in IPO-verband en in het Energieakkoord tot ruimtelijke aanwijzing, maar zelfs dit mist juridische grondslag. Wijs de partijdige samenwerking tot realisatie met een enkele initiatiefnemer af, en wijs daarmee het gehele Inpassingsplan af.

1.3 Zorgvuldigheid bij het pad naar ambities PS

PS behoeft zich niet te laten opjagen door de taakstelling in IPO-verband. Andere provincies volstaan met alleen plannen of zelfs een Inpassingsplan (Lage Weide) dat windmolens slechts niet blokkeert.

Een provinciale ambitie tot energetische zelfvoorziening vereist juist bij elke stap een betrouwbare procesgang om alle stakeholders in dat proces tijdig en enthousiast mee te nemen. Het IPO vermeldt daarbij⁴ dat *“de in en buiten zoekgebieden te plannen (sic!) windmolenlocaties pas definitief worden aangewezen als er lokaal draagvlak is voor de komst van de molens. Hierin wordt nauw samengewerkt met gemeenten en toekomstige omwonenden.”*

Niet alleen zou het windmolenpark Bijvanck een gigantisch monument worden van het onvermogen tot goede ruimtelijke ordening uit te overhaaste ambities, maar de provincie kan nu beter snel haar inzet elders inzetten, zoals in zonneweiden of in windmolenparken van uw B-lijst in de Windvisie, met betere MER-beoordeling.

- ⇒ Een windmolenpark Bijvanck zou een historische vergissing zijn op een locatie voor megatoren die uw Staten echt niet zelf zou hebben verzonnen. Uw eigen provinciale ambities in duurzame energie kunnen beter niet geschaad worden door een enkele overhaaste en sub-optimale locatie ergens in een gebied ver van de snelweg met relatief weinig stemgerechtigden.

1.4 Ruimtebeslag van de ambitie

Door meer dan een hectare rotoroppervlak meer dan 100m hoog op te hangen lijkt een ruimtelijk probleem naar de derde dimensie van de RO weggezet te worden. Dat de schaalvergroting hier geen einde kent sinds ca. 1980 heeft geleid tot horizongebruik over orde 200 vierkante kilometer. De reclamezuilen van MacDonalDs zouden zo iets ook wel willen.

In Nederland wordt het beslag op de ruimte niet in de planbegroting opgevoerd, hoewel er een enorm kapitaal aan vrije ruimte wordt opgeofferd. Het Windpark Bijvanck omvat met de tussenafstanden een ruimtebeslag in alle richtingen van nu 4 maal de rotordiameter (hier ca. 500m) is ca. 250ha. Een zonnepark met hetzelfde vermogen neemt slechts 10% daarvan.

De vier windpalen van Windpark Bijvanck leveren grondeigenaren het jaarlijkse bedrag van € 200.000 op (informatie vanuit zg. participanten / grondeigenaren zelf). Met normale pachtprizen is hiervoor

³ Brief Ministers EZ en I&M 17 mei 2011 aan IPO

⁴ <http://www.ipo.nl/publicaties/provincies-hebben-overeenstemming-over-de-plaatsing-van-windmolens>

100 ha te pachten. Ook dit is het 4-voudige dan benodigd voor zonneweiden met hetzelfde opgestelde vermogen.

Het is dus een foutieve voorstelling van zaken in informatieverstrekking van de provincie dat de Gelderse ambitie noodzakelijk ingevuld zou moeten worden met windenergie.

- ⇒ Neem uit de motivatie van de energie-transitie weg dat de Gelderse energie-ambitie alleen met windmolens zou zijn in te vullen

1.5 Takenlijstjes

De provincie heeft zich tot doel gesteld om 230.5 MW aan windenergie binnen de provincie te realiseren. Of het volstaat daarvoor planruimte te bieden danwel te bevorderen dat zoveel molens aan het draaien komen staat te bezien volgens voorgaande paragrafen zienswijzen. Van de draaiende molens, de gerealiseerde of in procedure zijnde plannen wordt door de provincie telkens een lijst gemaakt dat de stand van de taakinfilling geeft.

Omwonenden van het Windpark Bijvanck hebben geen vertrouwen in de samenstelling van deze lijstjes. Ten tijde van het besluiten over de Windvisie kwam het sommetje zodanig exact uit dat de 12MW van "Windpark Bijvanck (Locatie in onderzoek)" precies benodigd was om de destijdse taakstelling exact in te vullen. Toen reeds ⁵ ontbrak vermelding van locaties in voorbereiding (Maasdiel 12 MW Gemeente, Neerijnen 12 MW Winvast, Wageningen 15 MW Gemeente, en diverse bestemmingsplannen met windmogelijkheden (Seingraaf Duiven, Businesspark A18 Doetinchem).

In waarschijnlijk het laatst verschenen lijstje ⁶ staat Windpark Bijvanck niet meer als "locatie in onderzoek" zoals voorgelegd aan PS, maar onder het kopje "BP procedure loopt". Hoewel het laatste correct is, moet eerst door PS besloten worden over "locatie in onderzoek", zie par. 2.2.

Volgens bericht van GS aan PS ⁷ "Ze zal via de mededelingenbrief de commissie regelmatig informeren over veranderingen op deze lijst, maar dan moet het gaan over windmolens die draaien, waarvoor een onherroepelijk plan ligt, waarvoor groen licht is vanuit de raad of een inpassingsplanprocedure is gestart en windmolens waarvoor een haalbaarheids- en draagvlakonderzoek loopt." Degene die bepaalt of er een haalbaarheids- en draagvlakonderzoek loopt, en zelfs hoe veel en op welke locaties is echter GS zelf, zo mogelijk na (nu ontbrekend) een locatiekeuzeonderzoek volgens op te stellen normen. Zo houdt GS zelf de schaarste aan locaties in stand en maakt dit daarmee naar haar idee het Windpark Bijvanck noodzakelijk.

GS verzuimt te melden aan PS dat de IPO-taakstelling windenergie voorschrijft dat een hoeveelheid projecten in reserve moet worden gehouden, ingeval een gepland windmolenproject 'afvalt'. Dit is de "lijst B" met kansrijke locaties, waarvan de kansrijkheid op zich al voldoet aan de IPO-eis te voorzien in "ruimtelijke plannen", niet in uitgewerkte of vergunde plannen. De taakstelling is met de "lijst B" dus reeds overmatig gevuld, ook als er plannen wegens voorwaarde van PS 'afvallen', zoals het Windmolenpark de Bijvanck waarvoor geen draagvlak aanwezig is.

- ⇒ Voeg huidige bestemmingsplannen toe aan statuslijstjes invulling taakstelling Windvisie en gebruik de projecten laatstelijk vermeld als "Kansrijk, extra ontwikkeling" (72 MW uitgaande

---

⁵ Brief Hoordewindwaait.nl aan GS d.d. 4 maart 2013

⁶ Windvisie Provincie Gelderland 28 juni 2016

⁷ Ontwerpverslag Commissie Mobiliteit, Innovatie en Economie, 10 april 2013, PS2013-371

boven taakstelling en boven reeds opgevoerd 235.5 MW) als alternatief voor Windpark Bijvanck.

Stekel

Eindelijk gerechtigheid

Landschapsarchitect **Adriaan Geuze**, bekend om zijn heerlijke woede vanwege geluidswallen, bedrijfsloodsen, kassen, witte snelwegschimmel en windmolens, stond anderhalve week geleden weer eens in de krant. De woede was op peil. 'Schrijf op! Waar staan die verschrikkelijke windmolens? Niet bij D66 en GroenLinks voor de deur! Er staan er NUL op de Utrechtse Heuvelrug, NUL op de Posbank, NUL op de Veluwe!'

Nu moet de Veluwe er toch aan geloven. Gelderland blijkt in het bezit van een 'windvisie'. Met een kaart 'vol rode vlekjes' in natuurgebieden. Dat zijn windmolens, 150 meter hoog, tienmaal hoger dan de modale den. Het land gaat naar de ratsmodee maar de bede van Geuze is verhoord. Nu nog een windmolen voor de deur bij Villa Eikenhorst. Want allemaal even slecht is immers ook gelijk.

Martin Sommer

2 Onredelijke motivatie locatiekeuze

2.1 Opname in Windvisie

Aan de basis van de Windvisie staat het PS-besluit⁸ *“In de Omgevingsvisie gronden te reserveren waar windenergie kan worden gerealiseerd, onder de randvoorwaarde dat uitsluitend gronden worden aangewezen waarvoor draagvlak bestaat bij de betreffende Gelderse gemeenten.”* Dit PS-besluit wordt ook aangehaald in het GS-voorstel⁹ voor aanwijzen nieuwe locaties in de Windvisie, met de aantekening: *“Bij de besluitvorming op 31 maart 2010 hebben Uw Staten uitdrukkelijk aangegeven dat de huidige zoekzones windenergie in de structuurvisie Gelderland 2005 niet mogen worden gezien als de genoemde gronden in de CHwet”*. Daarmee is het draagvlakcriterium onderdeel van de Windvisie, en is de locatie Windpark Bijvanck onterecht opgenomen in de Windvisie (als locatie in onderzoek).

GS heeft zelf geen locatiekeuze gemaakt, niet voor Gelderland in het algemeen en zeker niet voor de locatie Bijvanck in het bijzonder. De locatie is dan ook opgenomen in de Windvisie als zijnde *“Locatie in onderzoek”*. Volgens besprekingen in PS-vergadering van 11 november 2014 hield dit een *“status aparte”* in voor deze locatie. Deze status houdt in dat PS zich nog geen beeld kon maken van de goede ruimtelijke ordening (tenzij uit de negatieve effecten in MER-Aanvulling¹⁰ voor deze locatie), waaronder de in de vergadering uitdrukkelijk besproken gebrek aan draagvlak bij omwonenden en gemeenten, maar onder die voorwaarde alvast in de Windvisie werd opgenomen. Dit is bestuurlijk onjuist: het is een cirkelredenering waarmee de locatie juist zijn bestaansrecht kan ontlenen alsof die beoordeling door PS al zou hebben plaatsgevonden door opname in de Windvisie. Er werd een Status Aparte gecreëerd, zodat het draagvlak criterium zogenaamd pijnloos terzijde kon worden gesteld.

“De Commissie concludeert dat PS een grote beleidsvrijheid hebben voor het al dan niet vaststellen van inpassingsplannen [...] De Commissie oordeelt dat een concrete ruimtelijke afweging pas aan de orde is indien PS beslissen dat een voorgestelde locatie geschikt is voor een windmolenpark”. Dit laatste is nog niet gebeurd, immers is de locatie in de Windvisie nog steeds in onderzoek. Verder over eventuele schadeclaims, schrijft de Commissie in lijn met de Samenwerkingsovereenkomst: *“Ten slotte merkt de Commissie op dat voor een ieder die investeert in projecten, waarvoor de ruimtelijke besluitvormingsprocedure nog niet (geheel) is doorlopen, risico's gelden. Het gegeven dat Raedthuys investeringen heeft gepleegd prevaleert niet boven het provinciale uitgangspunt dat gemeenten in eerste instantie het primaat wordt gelaten om het streefdoel van 210 megawatt windenergie te bereiken.”*

In dit verband zegde de gedeputeerde toe aan Provinciale Staten¹¹ dat altijd besloten kan worden tot weigering van een Inpassingsplan 'Bijvanck'. En dat zelfs zonder kosten voor de Provincie.

Volgens de wetstoelichting¹² wordt een afweging door Provinciale Staten nodig geacht voorafgaand aan een beroep op art. 9^e Elektriciteitswet. Deze afweging over deze locatie is met de afwijzing¹³ van een eerder verzoek tot Inpassingsplan aan de initiatiefnemer duidelijk gemaakt. Het opnieuw indienen van een verzoek onder de CHW maakt daarmee geen wijziging omdat PS haar vrije beslismogelijkheid behoudt.

---

⁸ PS2010-175 van 31 maart 2010

⁹ PS2012-643 van 26 september 2012

¹⁰ Aanvulling PlanMER Windvisie provincie Gelderland 7 augustus 2014

¹¹ commissie MIE 10-4-2013

¹² Memorie van Toelichting bij de "Wet van 22 december 2011 tot wijziging van de Crisis- en herstelwet en enkele andere wetten (verbeteringen en aanvullingen)"

¹³ PS-besluit d.d. 31 maart 2011 PS 2010-175

Voor Windplan Bijvanck is een ongeoorloofde uitzondering gemaakt, waar GS dit juist heeft willen voorkomen ¹⁴: *“GS willen in een Omgevingsvisie (Windvisie) een kwalitatieve herbezinning maken om private verzoeken tot inpassingsplannen te voorkomen, want zij zouden leiden tot verrommeling van het Gelderse landschap”*. Opname van Windpark Bijvanck in de Windvisie is een peer in de appeltaart. komt GS er als kok tijdens het bakken van de taart achter dat er te weinig appels zijn. De beste oplossing zou zijn om dan maar een iets kleinere taart te bakken of nieuwe appels te plukken. Maar kok GS kiest er liever voor dan maar een peer te verwerken die heel lang als laaghangend fruit voor het grijpen hing en van de boom is gevallen. Alleen is die peer inmiddels rot en zou die door gebrek aan draagvlak rechtstreeks de klike in moeten. De taart zou er niet lekkerder op worden. Het recept met de rotte peer De Bijvanck is tegenstrijdig aan de geest van Windvisie. Gedeputeerde en Provinciale Staten hebben de bevoegdheid om gewoon genoeg appels nemen uit de mand van bestaande en opkomende windmolenplannen.

Voor de Windvisie zijn geen criteria gesteld voor alternatievenontwikkeling, zoals bijv. de provincie Utrecht voorafgaande wel heeft gedaan ¹⁵.

⇒ De locatie Bijvanck is onterecht en op duistere redeneringen in de Windvisie opgenomen

2.2 Oorsprong locatie Bijvanck

Er is door de provincie niet gezocht naar locaties, er zelfs niet eerst een richtlijn opgesteld waar en volgens welke normen te zoeken. Nu is de Windvisie een samenraapsel van bestaande initiatieven met zelfs locaties “in onderzoek”. Er bestaat hierover een betere aanpak bij andere provincies.

De initiatiefnemer vermeldt in publicaties dat de oorsprong van de locatie Windpark Bijvanck werd gevonden in de Streekplan 2005. Deze had als paragraaf dat binnen de provincie Gelderland gezocht moest gaan worden naar toekomstige locaties voor windmolens en windmolenparken. Daartoe werd gewag gemaakt van een ambtelijke studie waarin 78 potentiële locaties werden aangeduid. O.a. in de bijbehorende Strategisch Milieubeoordeling ¹⁶ (SMB, vanuit het door de MER-Richtlijn opleggen van de m.e.r.-plicht in een vroege fase van het planproces) wordt echter vermeld dat deze 78 locaties elk en onderling nog moeten worden afgewogen op strijdigheid met andere ruimtelijke belangen, waaronder die van “Waardevolle open gebieden” waarvan hier sprake is.

Ondanks dat GS ¹⁷ de argumentatie hanteert *“De beoogde locatie is niettemin in het Streekplan Gelderland 2005 en in de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG) aangewezen als zoekzone voor windenergie”*, heeft PS besloten ¹⁸ dat deze zoekzones niet gronden zijn als bedoeld in Elektriciteitswet art 9^e.

⇒ Nu de locatie Bijvanck is geboren vanuit een volgens PS-besluit hiervoor niet van belang zijnd Streekplan 2005, is deze locatie onterecht opgenomen in de Omgevingsvisie en Windvisie (als locatie in onderzoek) met als enige motivatie dat dit onderzoek toch al moet plaatsvinden vanuit het verzoek tot Inpassingsplan van een private initiatiefnemer, die op dat Streekplan geen aanspraak (meer) mocht maken

---

¹⁴ PS2009-910 van 10 november 2009

¹⁵ “Energielandschappen” provincie Utrecht, 10 januari 2014

¹⁶ Strategische Milieubeoordeling Streekplan Gelderland 2005, Deel 1 Milieurapport, 8 november 2004

¹⁷ PS2012-959 in commissie MIE van 9 januari 2013 en Statennotitie 11 december 2012 - zaaknummer 2012-010729

¹⁸ PS2010-175 van 31 maart 2010

2.3 Locatie in Waardevol open gebied

In de Windvisie is bepaald dat voor plaatsing in “waardevol open gebied” een z.g. Beeldkwaliteitsplan benodigd is. Hieraan worden onterecht geen kwalitatieve randvoorwaarden meegegeven, kwalitatieve normering waaruit de eventuele goede inpassing gemeten wordt. Voor dit Inpassingsplan/vergunning wordt dan ook door provincie en initiatiefnemer als Beeldkwaliteitsplan volstaan met een verzameling fotomontages. Deze kunnen door elke lezer anders beoordeeld worden. Daarbij is de plaatskeuze van de foto’s dermate selectief, dat in de commissievergadering gemeente Montferland op 6 december 2016 werd geconcludeerd dat de windmolens in het geheel niet te zien zouden zijn vanuit (de rand van) het dorp Loil, hetgeen dan weer mondeling door de provincie werd gecorrigeerd door te wijzen op een enkel grijs wiekenblad dat vanachter een boom toch zichtbaar was. Ook zijn waar wenselijk alleen de lage ondergrens van molenhoogte in fotomontage toegepast. Bij deze zienswijze wordt een beeldimpresie als **bijlage toegevoegd** dat indiener heeft laten opstellen door een in fotomontage deskundige, en wordt geacht onderdeel te zijn van deze zienswijze. Hieruit blijkt een geheel andere “Beeldkwaliteit”.

In de (eindversie van de) Omgevingsvisie is gewoon gesteld dat een windmolenpark (maar niet een solitaire windmolen) de waardevolle open ruimte juist kan versterken, ook al ligt daar geen onderzoek of windatelier aan ten grondslag. Een mooi vormgegeven 3D-plaatje volstaat als argument.

Hoe subjectief een visualisatie van beeldkwaliteit kan zijn, blijkt wel uit het aantal (tegenstrijdige) pogingen ^{19, 20, 21} nog iets van het oordeel van de welstandscommissie te maken ten gunste van het Windpark Bijvanck. De verwoording van initiatiefnemer ²² *“De forse maatvoering van het landschap [??], maar ook de harde wind [??] lijken geschikt voor het plaatsen van de turbines. Het windpark speelt daarmee in op de beschreven kenmerken van het bestaande landschap”* wordt geheel ontkracht door de verwoording van de second opinion : *“Op basis van eigen waarnemingen en analyses constateren wij dan ook dat het landschap rondom de geplande locatie veel kleinschaliger van aard is en de openheid veelvuldig wordt onderbroken door hagen en bosschages. Het tekent de geleidelijke overgang naar zowel het aangrenzende IJssellandschap als het meer zuidoostelijk gelegen Montferland. De karakteristieke openheid waarmee het windpark zich associeert ligt meer westelijk van de geplande locatie.”*. Deze constatering had onderdeel moeten zijn van de conclusie van die second-opinion, in plaats van dat daar wordt vermeld dat alleen wat details zouden moeten worden aangepast.

In een aanvullende notitie ²³ blijkt op blz 4 nog erger dan in andere prentjes daarin evenals in het eerste rapport van initiatiefnemer²⁴ dat de afstand tot het windpark extreem ver wordt genomen en molens vanaf de A12 zelfs onzichtbaar zijn.

Er bestaat volgens omschrijving in de Omgevingsvisie geen eenduidige normering hoe over beeldkwaliteit van een windturbine(park) in het landschap geoordeeld moet worden, laat staan hoe

---

¹⁹ “Second opinion Windpark Bijvanck”, Feddes-Olthof, 10 november 2016

²⁰ Raedthuys, “”Betreft: beantwoording vragen omtrent landschap”, 23 november 2016

²¹ Notitie Windpark Bijvanck beantwoording landschappelijke vragen, ROM3D, 23 november 2016

²² “Rapport Landschap (incl. visualisaties) Windpark Bijvanck, Rho adviseurs en Bosch”& Van Rijn, september 2016

²³ Notitie Windpark Bijvanck beantwoording landschappelijke vragen, ROM3D, 23 november 2016

²⁴ “Rapport Landschap (incl. visualisaties) Windpark Bijvanck, Rho adviseurs en Bosch”& Van Rijn, september 2016

dit effect heeft op een als “Waardevol open gebied” beoordeelde ruimte. In Toelichting²⁵: “Vanuit het standpunt van een beschouwer worden de effecten van de ingreep bekeken. En vooral hoe het aanzicht verandert als de beschouwer beweegt in het landschap, in het zicht van de windturbines of het windturbinepark. Een beschouwer kan zijn: iemand die er in de buurt woont of een automobilist of fietser op een weg in het gebied. Verder kan ook het toeristisch en recreatief gebruik van het landschap een rol spelen. Deze gegevens worden meegewogen in het ruimtelijk ontwerp.” Alsof (zo) sprake kan zijn van feitelijke gegevens.

Dat geldt zelfs voor “normeringen” die aangedragen zijn door een landelijk bekend landschapsbureau²⁶: “Wanneer de beoogde relatie met het landschap niet herkenbaar is, maar een onduidelijk beeld oplevert, dan wordt het alternatief als sterk negatief beoordeeld”. Vrijwel zeker zullen verschillende personen verschillen over hun “mening” of zoiets het geval is. Dit leidt tot rechtsongelijkheid en rechtsonzekerheid. De provincie had zich gewoon kunnen en moeten houden aan haar kwalificaties rond door haar aangewezen “waardevol open landschap” en daar geen energie-landschap van te maken.

Het gebied is door de provincie gekenmerkt als “Waardevol open gebied” “met het belang van lege ruimte”. Leeg is leeg. En al zeker niet gevuld met 1.5 hectare draaiende elektriciteitscentrale, geplaatst op gemiddeld 120 meter hoogte. Door landschapsschilders is dit gegeven van leegte vaak gebruikt, door ten minste de bovenste twee derde van het schilderij de lucht af te beelden. Dit is fraai geïllustreerd in ‘Gezicht op Haarlem met bleekvelden’ van Jacob van Ruisdael. Leeg is leeg is de norm.

- ⇒ Een Beeldkwaliteitsplan in de vorm van een fotomontage is geheel ontoereikend om verstoring van een “Waardevol open landschap” te meten. Het voorliggende Beeldkwaliteitsplan is daarin zelfs uitermate suggestief. Volgens algemeen begrip is een (industriële) verticaal van bijna 200m van geheel andere en verstoringende orde dan de oude eikenbomen van ca. 20m die in het open landschap nu een aantal piekplaatsen vormen. De MER-aanvulling²⁷ die aan deze besluiten ten grondslag ligt is hier duidelijk over.

---

²⁵ Omgevingsverordening Gelderland paragraaf 2.8

²⁶ “Handreiking waardering landschappelijke effecten van windenergie”, april 2013, H+N+S Landschapsarchitecten

²⁷ Aanvulling PlanMER Windvisie provincie Gelderland 7 augustus 2014

2.4 Verplaatsing

Van Bestuurlijk overleg van GS met de gemeente Zevenaar bestaat het volgende verslag²⁸: *”Mevrouw Van der Werf meldt dat er geen draagvlak is voor de windlocatie Bijvanck en vraagt of het mogelijk is dat Raedthuys en de provincie Gelderland naar een ander gebied kijken. Mevrouw Traag informeert de aanwezigen dat de gemeente Zevenaar in dat geval een andere locatie zal moeten aandragen. Mevrouw Van der Werf wil weten of Raedthuys bereid is om naar een andere locatie te kijken. De heer Vermeulen vertelt dat Bijvanck destijds op basis van het streekplan is uitgezocht en nog steeds een geschikte locatie is. In theorie kan er naar een locatie worden uitgeweken. Mocht er een andere geschikte locatie zijn, dan is Raedthuys bereid daar serieus naar te kijken. [...] Mevrouw van Norel informeert de aanwezigen dat de gemeenteraad van Zevenaar geen voorstander is van grootschalige windenergie. Mevrouw van der Werf overweegt om in gesprek te gaan met de gemeenteraad om te peilen of zij openstaat voor een andere locatie in Zevenaar.”*

Medio 2015 heeft GS opnieuw Raedthuys verzocht mee te werken aan een eventuele verplaatsing van het windplan. Deze heeft geantwoord daarmee akkoord te kunnen zijn, mits binnen de gemeente Zevenaar. Dit is de enige argumentatie²⁹, waarom GS uitsluitend in Bestuurlijk Overleg de gemeenten Montferland en Zevenaar heeft geïnformeerd dat uitsluitend binnen de gemeente Zevenaar moet worden gezocht.

Het verplaatsingsonderzoek vanuit de Provincie is een terechte zoektocht de omissie aan te passen dat GS eerst een optimalisatie van de invulling van haar zelfopgelegde taakstelling had moeten uitvoeren. Er wordt hiermee dus reeds onderkend door GS dat een betere locatie denkbaar is. GS beweert nu dat de gemeente Zevenaar 1.5 jaar geleden met locatievoorstellen had moeten komen, en dat het nu te laat is. Zo redeneren is geen goede RO nastreven.

Zowel gedeputeerde Traag als later gedeputeerde van Dijk lijken de eigen tekortkoming van GS van gefundeerde locatiekeuze op de schouders te leggen van een enkele gemeente, terwijl er binnen de provincie een grote meerderheid aan andere gemeenten is zonder windmolenplannen. Het voorstel van de gedeputeerde houdt letterlijk chantage in: of je zoon of je dochter het hoofd moeten afhouden. Het is onbehoorlijk dat de provincie niet zelf een onderbouwd locatiebeleid heeft gesteld, en nu hier een enkele gemeente voor verantwoordelijk stelt.

Voor GS geldt de Elektriciteitswet die aan PS de mogelijkheid geeft andere gronden aan te wijzen, zonder de beperking dat dit binnen de gemeente Zevenaar zou moeten liggen. Zo had GS de mogelijkheid gefundeerd een andere locatie (binnen de gemeente Zevenaar) zelf aan te wijzen en aan PS voor te leggen. Zo heeft GS geen gebruik gemaakt aan te wijzen op de vermelding “windenergie” langs de A12 in de Opgavennotitie Structuurvisie Zevenaar januari 2010.

- ⇒ GS heeft gedanst naar de pijpen van Raedthuys zonder zelf de baas van RO te zijn en gefundeerd de gezien goede RO (volgordelijk) meest in aanmerking komende locaties te definiëren. Het ongefundeerd aanwijzen van uitsluitend de gemeente Zevenaar als mogelijke alternatieve locatiekeuze is een vorm van politiek misbruik. PS kan andere “gronden” bijv. uit B-lijst Windvisie aanwijzen. Voor het pachtgeld dat de initiatiefnemer over heeft voor de 4 megatoren (totaal € 200.000 per jaar !) kunnen zij overal terecht waar uw Provincie dat aanwijst.

---

²⁸ WOB-document 76.e2015-1-7 Bestuurlijk overleg Zevenaar en Montferland over windpark Bijvanck van 11 december 2014

²⁹ Commissievergadering Montferland 6 december 2016

2.5 Optimalisering energie

Citaat ³⁰ : *“XXX vraagt aandacht voor flexibiliteit in het inpassingsplan, zodat er ruimte is voor Raedthuys om de meest geschikte turbines te bestellen; ook bijv. ruimte om dit via een wijzigingsvergunning te doen.”* De rotordiameter kan volgens de Omgevingsvergunning nog steeds 122 m bedragen. De afstand tussen de molens is echter in het Inpassingsplan niet vergroot. Dit betekent dat de molens in elkaars windschaduw (turbulentie) staan, en zelfs in lijnopstelling op het zuidwesten, de meest voorkomende wind. Bij gelijkblijvend geïnstalleerd vermogen betekent dit een verlies van te produceren energie, waardoor deze locatie niet optimaal is vanuit uitvoerbaarheid en invulling van de energiedoelstellingen (niet: vermogensdoelstellingen) van de Provincie.

In een verslag van de provincie ³¹ wordt gewezen op het optimaliseren naar energieproductie en niet naar opgesteld vermogen: *“Definieer de doelstellingen in bijv. terra joules per regio. Bestuurlijk gezien is de gemeente relevant, inhoudelijk gezien de regio.”* Hierbij werd dus tevens als advies gegeven per regio een hoeveelheid MWh te moeten produceren, op welke wijze dan ook. Vanuit die doelstelling had de regio rond Zevenaar niet gekozen voor Windpark Bijvanck in deze niet-efficiënte lijn opstelling.

- ⇒ Kies een betere locatie die niet alleen MW vermogen plaatst in de vorm van dode koperwikkelingen in de gondel, maar reëel meer bijdraagt in MWh energie in Gelderland geproduceerd. Uit studie van de provincie bleken eerder hiervoor locaties tegenover Flevoland het meest aangewezen, zoals Harderwijk.

2.6 Advies Welstandscommissie

Uit de pers ³² over de bespreking in de Welstandscommissie: *“Als windmolens landschappelijk niet zijn in te passen, is dat wel een argument”, aldus Bijker [projectleidster van de provincie]. Van inpassen in het landschap kan geen sprake zijn, meent de Zevenaarse welstandscommissie: Een windturbine is altijd een vreemde eend in de bijt en is als zodanig herkenbaar. Je voegt een nieuwe laag aan het landschap toe.”* Dat een enkel commissielid vervolgens uitwijdt over “in” of liever “op” het landschap is een minder relevante nuancering.

- ⇒ Gelderland is groter dan het open gebied bij Angerlo. Uw Provinciale Staten kunnen groter zijn dan de opdruk die uw (destijdse) GS aan dit windmolenplan heeft gegeven

2.7 Gelders Genootschap

De bewaker van ruimtelijke kwaliteit het Gelders Genootschap had een zienswijze ingediend op de Windvisie. De provincie antwoordde ³³ als volgt; *“De provincie deelt de mening dat windturbines het bestaande landschap overstijgen. Dit is overigens ook al het geval bij de huidige windturbines. Ervaring leert dat de waarnemer in het veld vaak het onderscheid niet ziet tussen windturbines met een ashoogte van 80m 100m of 120m. De provincie vindt de logica van een combinatie met infrastructuur en industrie nog steeds een logische en wordt hierin breed gesteund in onder meer de ontwerpstudio's die zij georganiseerd heeft. Het ruimtelijk ontwerp is samen met participatie en draagvlak benoemd in de windvisie als aandachtspunt voor het realiseren van een windturbinepark. Het is logisch*

---

³⁰ WOB document 06 E 2013-08-08 Kort verslag/afspraken overleg 7 augustus 2013

³¹ “Duurzame energie in de omgevingsvisie”, Arnhem, 8 november 2012

³² De Gelderlander 28-6-2016

³³ Zienswijzen en antwoorden Windvisie 18 september 2014

dat er bij de beoordeling van zo'n windturbinepark deze aandachtspunten een rol spelen. Indien gemeente en ontwikkelaar niet tot overeenstemming kunnen komen over deze aspecten kan de ontwikkelaar de provincie vragen een inpassingsplan te maken. Bij het maken van dat inpassingsplan zullen bovengenoemde aandachtspunten zeker een rol spelen."

Ofwel de provincie heeft hier meer beloofd dan waargemaakt, ofwel PS en omwonenden van Windpark Bijvanck is een rad voor ogen gedraaid.

- ⇒ Volg de beloften aan inspreker Gelders Genootschap 2014 en wijs volgens de Elektriciteitswet andere gronden aan

2.8 PlanMER Omgevingsvisie

Als zienswijze op de Omgevingsvisie werd als eerder door een indiener aangedragen: *"De beantwoording van zienswijzen geuit rond windenergie in de Inspraaknota PlanMER ³⁴ verwijst ongeveer 30 maal naar een meer zorgvuldige uitwerking in de Omgevingsvisie. Op vrijwel al deze punten reikt de Omgevingsvisie echter geen nadere uitwerking aan, maar wil vanuit het sectorale doel van energietransitie de huidige gemakzucht in de Omgevingsvisie heiligen. Terwijl er blijkens de kaartverbeeldingen echt voldoende ruimte in Gelderland te vinden is waar voldoende bufferafstanden aangehouden kunnen worden tot bevolking, landschap en natuur."*

Ook na zienswijzen is niet gebleken dat een meer zorgvuldige uitwerking van locatiekeuze in de Omgevingsvisie is uitgevoerd. De locatie Bijvanck werd door de provincie telkenmale verontschuldigd als zijn de "locatie in onderzoek". Nu de effecten van de locatie enigermate bekend zijn geworden, dient deze terug in de Omgevingsvisie en Windvisie te worden afgewogen tegen andere locaties en het toe te passen beleid. Beide Visiedocumenten zouden volgens GS immers een levend document zijn in "co-creatie" en in een "permanente dialoog" ³⁵, waarin aanpassingen voor (nieuwe) locaties aan kunnen worden toegevoegd (gewijzigd). Zie ook par. 6.6.

De terminologie rond goedpraten van de wijziging van het werkconcept Omgevingsvisie van 'nee/tenzij' naar 'ja/graag' kent nog veel meer superlatieven. De Koepelnotitie ³⁶ van GS maakt gehakt van adviezen van de Commissie voor de m.e.r met termen als "Rollende agenda", "Co-creatie" en "Omgevingsagenda" en zegt wat voor 'goeds' het 'milieugeweten' reeds bracht: *"Ander voorbeeld is de afweging of alle waardevolle open gebieden uitgesloten moeten worden van windenergie. Gelderland heeft relatief veel waardevolle opengebieden [nietes] en deze kunnen juist van belang zijn voor windenergie. Na afweging in co-creatie is besloten windenergie alleen uit te sluiten in open gebieden waar de openheid ook voor andere waarden van belang is (zoals weidevogels en ganzen). Zonder inzet van het milieugeweten waren waarschijnlijk alle waardevolle open gebieden uitgesloten."* De kwaliteit van deze MER-tekst laat zacht gezegd te wensen over, en is de er op te nemen besluiten onwaardig.

Overigens blijkt het PlanMER met de uitkomsten van het onderzoek locatie Bijvanck volgens het NRD ³⁷ aanpassing te behoeven op tenminste aspecten Landschap, Visuele hinder en Externe veiligheid. Zie betreffende paragrafen van deze zienswijze.

---

³⁴ Inspraaknota Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor planMER Omgevingsvisie Gelderland

³⁵ "Omgevingsvisie stap voor stap concreter", provincie Gelderland, 10 januari 2013

³⁶ Koepelnotitie PlanMER bij de Omgevingsvisie d.d. november 2013

³⁷ Plan-m.e.r. Omgevingsvisie, Notitie reikwijdte en detailniveau, 3 oktober 2012

- ⇒ Pas de PlanMER, de Omgevingsvisie en Windvisie aan nu het “onderzoek” naar de locatie Bijvanck is afgerond

2.9 Kernkwaliteiten

Het Windpark Bijvanck is gepland in of direct naast Het Gelders Natuurnetwerk ³⁸ :

“Kernkwaliteiten GNN en GO : Naast gebiedsspecifieke kernkwaliteiten zijn er, zoals de Omgevingsvisie beschreven, algemene kernkwaliteiten:

Tot de kernkwaliteiten behoren ook de milieucondities, die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur, de ecologische samenhang, de stilte, donkerte, de openheid en de rust. Het benoemen van de milieucondities als kernkwaliteit betekent dat nieuwe plannen en projecten geen verslechtering van de milieucondities mogen veroorzaken.

Een laag geluidsniveau, of de diversiteit van geluid in een gebied, is een belangrijk belevingskenmerk dat het karakter en de waarde van een gebied bepaalt en versterkt. Een laag geluidsniveau heeft positieve gezondheidseffecten op mensen die in deze gebieden verblijven. De provincie heeft een wettelijke taak om maatregelen te nemen voor stilte. Zij vult dit in door stilte als kernkwaliteit van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone te benoemen.”

Het Windpark Bijvanck is gepland in Waardevol open gebied ³⁹ :

“Kernkwaliteiten Waardevol open gebied : De waardevolle open gebieden zijn van waarde vanwege hun grootschalige openheid. Het ruimtelijk beleid is gericht op bescherming van de kernkwaliteiten in deze gebieden. Voor waardevolle open gebieden is de grootschalige openheid de belangrijkste kernkwaliteit. Daarom geldt als uitgangspunt dat ruimtelijke ingrepen die de openheid aantasten, niet zijn toegestaan.”

- ⇒ Dit zijn mooie woorden die met het Inpassingsplan met voeten worden getreden

---

³⁸ Omgevingsvisie

³⁹ Omgevingsvisie

3 Slechte kwaliteit van informatie

3.1 Informatie van GS aan PS over effecten

In PS vergadering van 23 januari 2013 heeft GS uitgesproken dat GS heeft geconcludeerd dat er op de locatie Bijvanck een goede ruimtelijke ordening mogelijk is voor een windpark. Er is een aanvulling op het MER⁴⁰ gemaakt, dat aangeeft dat er op die locatie negatieve gevolgen bestaan voor de provinciale aanwijzing als “waardevol open gebied”.

GS heeft omwonenden echter laten weten⁴¹ dat hiervoor geen onderzoek of quickscan voor heeft plaatsgevonden.

GS heeft aan PS een MER voorgelegd bij de Omgevingsvisie en de Windvisie, waarin in een Koepelnotitie⁴² gewag wordt gemaakt dat “in een windatelier is vanuit ‘milieugeweten’ besloten dat windmolens passen in waardevol open gebied” Als argumenten wordt genoemd: “*dat het vanuit ‘milieugeweten’ zonde zou zijn als waardevol open gebied uitgesloten zou blijven van mogelijkheden van windenergie*”, en juist daar waait het hard en Gelderland zou relatief veel waardevol open gebieden hebben (in werkelijkheid slechts 4.4% va het oppervlak). In dezelfde email⁴³ stelt GS dat een dergelijk besluit in een windatelier nooit is genomen, er bestaan zelfs geen notulen van. Daarmee heeft PS op onjuiste gronden besloten voor de Windvisie.

Het bovenstaande is vervolgens extra verwonderlijk, op mededeling⁴⁴ van GS aan omwonenden dat “*In de windateliers is gesproken over nieuwe locaties en niet over locaties in onderzoek. In de windateliers is zover bekend niet gesproken over wind in waardevolle open gebieden. Bij de totstandkoming van de omgevingsvisie is herhaaldelijk op ambtelijk niveau gesproken over het beleid ten aanzien van onder andere waardevolle open gebieden. Hiervan zijn geen notulen gemaakt, maar is in samenwerking de tekst tot stand gekomen. De uitkomsten hiervan zijn terug te vinden in de betreffende passage in de omgevingsvisie (paragraaf 4.2.4.1.2) en de omgevingsverordening (artikel 2.7.4.1 lid 2). Besluitvorming hierover heeft uiteindelijk plaatsgevonden in de vergadering van Provinciale Staten van 9 juli jl. en 24 september jl.*”. Een ander citaat⁴⁵ luidt: “*Er zijn quickscans in het kader van de windvisie opgesteld om potentiële nieuwe locaties voor windenergie te onderzoeken. Aangezien windpark Bijvanck geen nieuwe locatie in het kader van de windvisie betreft maar een ‘locatie in onderzoek’ is geen QuickScan opgesteld*”.

Deze besluitvorming heeft dus kennelijk plaatsgevonden zonder enige informatie aan PS over de gefundeerde mate van strijdigheid met de kwalificatie van PS als “waardevol open gebied”.

In de Windvisie is het Windpark Bijvanck opgenomen onder de aantekening “in onderzoek”. Uitdrukkelijk heeft GS tegenover PS gesteld dat uit het onderzoek voor het Inpassingsplan en vergunningen daarbij de ruimtelijke ordening beoordeeld zal kunnen worden. PS zou⁴⁶ “*meermalen in de gelegenheid gesteld worden de plannen te beoordelen op goede ruimtelijke ordening*”. Dit is omdraaien van behoorlijk vooronderzoek voor selectie van geschikte locaties voor windmolens in de provincie.

---

⁴⁰ Aanvulling PlanMER Windvisie provincie Gelderland 7 augustus 2014

⁴¹ Email van gedeputeerde Traag aan hoordewindwaait d.d. 1 oktober 2014

⁴² Koepelnotitie PlanMER bij de Omgevingsvisie d.d. november 2013

⁴³ Email van gedeputeerde Traag aan hoordewindwaait d.d. 1 oktober 2014

⁴⁴ Email van gedeputeerde Traag aan hoordewindwaait d.d. 30 september 2014

⁴⁵ Email van gedeputeerde Traag aan hoordewindwaait d.d. 30 september 2014

⁴⁶ PS-vergadering 23-januari 2013

Een volgend citaat ⁴⁷ laat zien dat ten aanzien van goede ruimtelijke ordening rond “Waardevolle open gebieden” geen bestuurlijke of wetenschappelijk grondslag bestaat, maar dit ongemerkt wel aan PS is voorgelegd : *“In de windateliërs is gesproken over nieuwe locaties en niet over locaties in onderzoek. In de windateliërs is zover bekend niet gesproken over wind in waardevolle open gebieden. Bij de totstandkoming van de omgevingsvisie is herhaaldelijk op ambtelijk niveau gesproken over het beleid ten aanzien van onder andere waardevolle open gebieden. Hiervan zijn geen notulen gemaakt, maar is in samenwerking de tekst tot stand gekomen. De uitkomsten hiervan zijn terug te vinden in de betreffende passage in de omgevingsvisie (paragraaf 4.2.4.1.2) en de omgevingsverordening (artikel 2.7.4.1 lid 2). Besluitvorming hierover heeft uiteindelijk plaatsgevonden in de vergadering van Provinciale Staten van 9 juli jl. en 24 september jl.”*

De ambtelijke willekeur blijkt uit een eerder concept van de Omgevingsvisie ⁴⁸, waar als beleid nog stond vermeld: *“Hiermee verwachten we dat we particuliere initiatiefnemers en lokale en regionale energiebedrijven de ruimte bieden om hun activiteiten te ontplooiën. Dat doen wij door*

1. *Nadere afspraken over windlocaties met gemeenten worden op de kaart gezet, zodat die in proces omgevingsvisie kunnen worden vastgelegd.*
2. *Om tot 210+ MegaWatt te komen wordt gemeenten gevraagd om met extra aanbod te komen voor wind, conform GS brief. Wij laten in de gesprekken met de gemeenten/regio al zien wat wij als kansrijke locaties zien (zie punt 3).*
3. *Voor windmolens geldt het 'nee, tenzij' in de gebieden van:*
  - *Gelders Natuurnetwerk*
  - *N2000*
  - *Nieuwe Hollandse Waterlinie*
  - *waardevol open gebieden*

De provincie ziet deze gebieden als niet- kansrijk voor windmolens.”

Dit is in lijn met het “Aktieplan Ruimtelijke Kwaliteit” ⁴⁹ geldend tot aan de Omgevingsvisie 2014, dat stelde *“Dit betekent enerzijds een inzet op de instandhouding en versterking van de waardevolle open gebieden en de waardevolle landschappen waarbij de landschappelijke kernkwaliteiten leidend zijn voor het ruimtegebruik. Daarnaast bestaat er buiten de waardevolle gebieden ruimte voor vernieuwing van het landschap”*. Het staat de politiek vrij van inzichten te wisselen, maar dan wel openbaar en gefundeerd.

Aantasting van de waardevolle open gebieden is dus later in 2013 alsnog (ambtelijk) goedgepraat zonder enige onderbouwing, maar met de kanttekening dat daar dan een “Visualisatie van de Beeldkwaliteit” vereist is. In WOB-documenten blijkt hier de initiatiefnemer druk met de provincie heeft gecorrespondeerd en vice versa.

Volgens de Memorie van Toelichting bij de Elektriciteitswet ⁵⁰ is het voor een behoorlijk bestuurlijk proces benodigd dat de initiatiefnemer voorafgaand aan een aanvraag toepassing Crisis- en Herstelwet eerst bij PS onderzoekt of zij mogelijk tot een vaststelling kunnen komen. Dit heeft GS voor de initiatiefnemer gedaan, echter onder het geven van een foute voorstelling van zaken.

Gelderland kent een relatief groot aandeel oppervlak ⁵¹ “Nationaal Landschap” (ca. 45%). Los daarvan zijn oppervlakten aangewezen als “Waardevol open gebied” (ca. 4,4%). Omwonenden snappen niet

---

⁴⁷ Email van gedeputeerde Traag aan hoordewindwaait d.d. 30 september 2014

⁴⁸ Werkconcept Omgevingsvisie Gelderland 20 februari 2013 gepubliceerd op website

⁴⁹ “Mooi Gelderland! Gedeeld bouwmeesterschap, Actieplan Ruimtelijke Kwaliteit 2008 – 2011”

⁵⁰ Juncto jurisprudentie RvState BY6671 en BY6672

⁵¹ Ruimtelijke Verordening Gelderland, kaartbeeld Landschap 9 januari 2013

dat juist de locatie Windpark Bijvanck in “Waardevol open gebied” is gepland, terwijl er nog ca. 50% van het Gelders oppervlak overblijft als zoekgebied voor windmolens buiten waardevolle landschappen. Ook de Omgevingsvisie reikt ca. 50% van het Gelders grondoppervlak aan als “windenergie mogelijk”.

Zowel in Structuurvisie 2005, als in de Omgevingsvisie, als in de KAN-visie “Handhaven van het open karakter” is de Liemers bestemd als “waardevol open gebied”.

- ⇒ Rectificeer de informatie van GS aan PS van de afgelopen jaren, dat er een gefundeerd oordeel van GS aanwezig zou zijn geweest aangaande de goede ruimtelijke ordening, tegen de MER-beoordeling Windvisie in.

3.2 Informatie van GS aan PS over Coördinatiebesluit

De foutieve informatie van GS aan PS is omvangrijk, als voorbeeld het commissieverslag⁵² “*Ged. Van Dijk: Op grond van Elektriciteitswet moet al een coördinatiebesluit worden genomen.*” Daartegenover staat de beoordeling⁵³ dat ook bij toepassing van de Crisis- en Herstelwet “De gemeenteraad kan niet verplicht worden een coördinatiebesluit te nemen”.

GS meldt in een Statenbrief⁵⁴ over coördinatie dat de omwonenden nu snel duidelijkheid zouden wensen door hun rechtsgang te verminderen en even en-bloc ook al over vergunningen te beslissen. Voor deze beïnvloeding van PS bestaat geen enkele grond.

GS meldt in die Statenbrief tweemaal dat PS volgens de CHW het Inpassingsplan windmolenpark Bijvanck moet vaststellen. Voor deze beïnvloeding van PS bestaat geen enkele grond, zie Toelichting wetgeving Elektriciteitswet en jurisprudentie. Eenmaal verwoordt GS mondeling in PS-vergadering⁵⁵ het correct : “*PS kan volledig kiezen, het is niet slikken of stikken*”, naartst meermalen daarmee strijdige mededelingen in dezelfde PS-vergadering.

Zo ook daarin de foute mededeling van GS⁵⁶ als zou “*Los behandelen verbetert de zorgvuldigheid niet, is niet fair naar de burgers dat wij geen klare wijn schenken waar we wel of niet mee bezig zijn.*”

Tekenend is dat er PS-leden zijn die de onjuiste informatie van GS ongestraft overnemen⁵⁷: “*Jonk CDA - We zijn gedwongen door CHW te coördineren, we hebben weinig te beslissen. Waar moeten die windmolens komen, die beslissing is vanmiddag niet aan de orde.*”

Met het Coördinatiebesluit wordt wederom alleen tegemoetgekomen aan de initiatiefnemer, niet aan de goede procesgang. Ambtelijk citaat uit WOB⁵⁸: “*Wij achten de kans groot dat een vergunning zal worden aangevochten bij de rechter. [...] Ten opzichte van de reguliere procedure bestaat de tijdswinst met name uit het vervallen van de bezwarenprocedure en het vervallen van beroep bij de rechtbank. [...] Een bezwarenprocedure bij de reguliere procedure hier in huis neemt behoorlijk wat tijd*”

⁵² Ontwerpverslag Commissie Economie, Energie en Milieu van 15 en 22 juni 2016, PS2016-479

⁵³ Houthoff Buruma “Coördinatie en versnelling en de gevolgen van de Wabo” in Vastgoedrecht 2010-5

⁵⁴ 8 april 2016 - zaaknummer 2016-006200

⁵⁵ Transscript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

⁵⁶ Transscript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

⁵⁷ Transscript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

⁵⁸ Email van provincie aan initiatiefnemer d.d. 28 september 2013

in beslag, we spreken uit ervaring....” En de initiatiefnemer uit WOB ⁵⁹: “Vanwege mindere ervaringen bij andere procedure, willen wij in dit geval dat de coördinatie regeling wordt toegepast.”

Juist bij CHW waar al vermindering van inspraakmomenten aan de orde zijn zou je verwachten dat overige democratische inbreng zoals toetsing door een bestuursrechter in stand zou moeten worden gehouden.

In tegenstelling tot wat de Statenbrief meermalen vermeldt, zijn omwonenden niet gebaat bij spoedige duidelijkheid, maar bij eerlijke duidelijkheid. Door meteen te besluiten op de vergunningsaanvragen raakt de ruimtelijke discussie ondergeschikt evenals het belang van omwonenden die dachten in de mooie streken van Gelderland te wonen. De ruimtelijke afweging verdiende een serieus separaat besluit.

- ⇒ Rectificeer de informatie van GS aan PS van het afgelopen jaar, dat coördinatie rond Inpassingsplan (RO) en Omgevingsvergunning (Wabo) verplicht zou zijn

3.3 Informatie van Provincie aan omwonenden

GS heeft willen overleggen met omwonenden, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de locatiekeuze onbespreekbaar is. Daarmee heeft GS de inbreng van omwonenden over de Omgevingsvisie en de Windvisie ontnomen. Gedurende de voorbereiding van het Inpassingsplan heeft de provincie uitdrukkelijk de voorlichting en communicatie gelegd bij de initiatiefnemer. Deze heeft buiten twee nieuwsbrieven geen inspraak of wenseninventarisatie bij omwonenden ingezet. Terwijl de provincie van het gebrek aan draagvlak bij omwonenden uitermate op de hoogte is geweest, heeft de provincie pas zelf op haar titel, d.w.z. niet achter de schouders van een partijdige initiatiefnemer, pas een enkele voorlichtende “inloopavond” belegd op 13 december 2016, nadat het concept Inpassingsplan geheel gereed is gekomen.

GS heeft omwonenden eenmaal aangehoord, zonder zich de situatie buiten te laten schetsen. Alleen GroenLinks en VVD zijn ter plaatse poolhoogte komen nemen onder aanhoren van omwonenden. Informatie hebben omwonenden via WOB moeten opvragen, om te checken of de openbare Stateninformatie wel correct is en op eerlijke grondslagen is gebouwd.

- ⇒ Het niet ingrijpen door de provincie in een tekortschietende hoor van omwonenden heeft geleid tot grote weerstand tegen de plannen, die daardoor niet geoptimaliseerd kon worden naar de belangen van omwonenden, die nu uitsluitend in de vorm van zienswijzen aanpassing van het Inpassingsplan kunnen verzoeken, zonder dat nog tijd rest voor aanpassingen van onderzoeken en ontwerp.

3.4 Jurisprudentie vrij oordeel PS

Memorie van toelichting Crisis- en herstelwet 2009

Het tweede lid bepaalt dat provinciale staten verplicht zijn gebruik te maken over de toepassing van hun bevoegdheid een inpassingsplan voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in het eerste lid vast te stellen als een producent een voornemen daartoe bij hen meldt. De verplichting heeft uitsluitend betrekking op de toepassing van de bevoegdheid als zodanig, niet op de locatie, vorm of anderszins inhoudelijke afwegingen. Het lid ontslaat provinciale staten in ieder geval

---

⁵⁹ WOB document 06 E 2013-08-07

*niet van de verplichting om op basis van een **zorgvuldige afweging van belangen** een beslissing te nemen die uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening acceptabel is.*

Uitspraak van Afdeling bestuursrechtspraak van de RvState (ABRvS 19 december 2012, LJN BY6671):
*Uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Crisis- en herstelwet (Kamerstukken II 2009/2010, 32 127, nr. 3, blz. 62) volgt dat de in artikel 9e, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 opgenomen verplichting betrekking heeft op de toepassing van de bevoegdheid als zodanig, en **niet op de locatie, vorm of anderszins inhoudelijke afwegingen**, zodat provinciale staten nog steeds een uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening acceptabele beslissing zullen moeten nemen.*

Ministerie I&M, brief aan IPO 17 mei 2011, kenmerk LOK2011044666

*[..] Het Rijk wil daarom met de provincies invulling geven aan de gezamenlijke ambitie om ruimte te maken voor de doorgroei naar minimaal 6000 MW windenergie op land in 2020. Op basis van de ruimtelijke reserveringen die provincies hebben gemaakt wil het Rijk concentratiegebieden aanwijzen voor grootschalige windenergie, waarbij **regionaal draagvlak** een belangrijk onderdeel is in de besluitvorming.*

ABRvS 20 augustus 2014, zaak 201400964/1/R1

*De Afdeling oordeelt dat provinciale staten bij de afweging van alle betrokken belangen in redelijkheid een zwaarder gewicht heeft kunnen toekennen aan het belang van het behoud van de openheid van het landschap en de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit daarvan dan aan de belangen die met een onbelemmerde ontwikkeling van windturbines zijn gemoeid; **art. 9e, eerste lid, van de E-wet 1998 maakt dit niet anders**. Dat uit die bepaling volgt dat met de aanleg van windparken met een vermogen van ten minste 5 tot 100 MW een provinciaal belang is gemoeid, betekent volgens de Afdeling niet dat met de beperking van de oprichting van solitaire windturbines geen provinciaal belang gemoeid kan zijn.*

Uitspraak Raad van State van 20 juni 2007 (BA7603), juridische bespreking

Burgemeester en wethouders hadden een vrijstelling van het bestemmingsplan voor de oprichting van een windturbinepark geweigerd. Het college had in een beleidsnotitie over windparken namelijk eerder al vastgelegd dat 'het college bij de beoordeling van aanvragen het maatschappelijk draagvlak zal onderzoeken en daarmee rekening zal houden bij de te maken belangenafweging'. De Raad van State overweegt dan in hoger beroep het volgende: 'Gelet op de reacties uit de omgeving (...) heeft de rechtbank met juistheid overwogen dat het college zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het maatschappelijk draagvlak voor het windturbinepark ontbreekt. Uit de beslissing op bezwaar blijkt dat bij de afwijzing van de aanvraag ook de aantasting van de individuele belangen van omwonenden en de inbreuk op de woon- en leefomgeving, daaronder begrepen het landschap en het uiterlijk aanzien van de omgeving bij de verwezenlijking van het bouwplan, van belang zijn geweest.' Uit deze uitspraak blijkt dat 'maatschappelijk draagvlak' veel gewicht in de schaal legt, maar ook dat dit gebrek aan draagvlak (mede) moet voortvloeien uit de afbreuk die windturbines doen aan het woon- en leefklimaat ter plaatse. Dat laatste zal natuurlijk altijd het geval zijn. Immers, omwonenden (en de gemeentebesturen die deze omwonenden vertegenwoordigen), zullen zich alleen druk maken over ontwikkelingen die hun woon- en leefklimaat werkelijk doen verslechteren. Verder geldt natuurlijk dat het enkele feit dat in bestuursrechtelijke procedures van bezwaar en beroep omwonenden tot op betrekkelijk grote afstand – 1500 à 2000 meter - als belanghebbenden worden aangemerkt, al wel laat zien dat omwonenden er in de besluitvorming toe doen en dat dus de mate van draagvlak wel degelijk een rol hoort te spelen in de afweging over de toelaatbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen.

De Elektriciteitswet stelt wel dat gronden moeten worden aangewezen, maar uitdrukkelijk niet welke. Anders had er gestaan "die gronden aan te wijzen". Het is niet zo dat initiatiefnemers bepalen waar windenergie mogelijk is, het afwegen van een 'goede ruimtelijke ordening' blijft taak van de

democratie. Het kan niet zo zijn dat gronden alleen exact die kunnen zijn waar een willekeurige initiatiefnemer dat willekeurig aanwijst. Het kan juridisch volstaan te verwijzen naar gronden elders, zoals als "extra" aangegeven in de "Windvisie". Er is voorts sprake van een indirecte verplichting: in geval van een door een gemeente geweigerd bestemmingsplanverzoek moet PS "toepassing geven aan actief een bevoegdheid aan te wijzen", niet "passief toepassing geven aan de wens van de initiatiefnemers". Ook is er in de Elektriciteitswet geen tijdslimiet gesteld, dus toepassing geven begint met rustig de gronden aan te wijzen. Inmiddels is het beleid in de Windvisie om gronden aan te wijzen die het landschap versterken zoals een lijnopstelling bij een snelweg.

- ⇒ Laat u als PS niet leiden door angst voor dreiging door GS met schadeclaims van de initiatiefnemer, dit zou detournement de pouvoir zijn, uw GS heeft in de Samenwerkingsovereenkomst ⁶⁰ voldoende gezorgd voor voorbehoud van geheel onafhankelijke beslissing door uw Provinciale Staten, toegestaan in regelgeving en jurisprudentie

3.5 Vertraging in WOB

Het omgevingsmanagement van zeker de initiatiefnemer, maar ook van de provincie heeft volledig gefaald in transparantie, voorspraak, inspraak, schaderegeling, participatie. Een WOB-verzoek van Omwonenden aangaande communicatie met de initiatiefnemer is door toedoen van de provincie ondanks bezwarencommissie 1.5 jaar onnodig getraineerd en eindigt vooralsnog in orde 50% zwart gemaakt ⁶¹. Niet in te zien is het belang van de provincie via WOB niet volledige openbaarheid te verschaffen over haar samenwerking met de initiatiefnemer. Het betreft immers normaal vooroverleg rond bestemming en vergunning. De rechtbank heeft tegen dat laatste daarna reeds 0.5 jaar geen actie ondernomen, zodat deze en andere zienswijzen niet volledig gemaakt kon worden.

In de WOB-documenten blijkt ondanks de zwartingen een grote bereidwilligheid van de provincie om het de initiatiefnemer (economisch) naar de zin te maken. Opmerkingen van de zijde van de provincie betreffen uitsluitend de (juridische) vergunbaarheid of de procedures, nimmer zijn de inhoudelijke zaken besproken (tenzij in zwarting onzichtbaar gemaakt) die bijvoorbeeld de inhoud van door de initiatiefnemer aangedragen rapportages en onderzoeken zelf checken, bevragen, wijzigen. Hierop vormt overigens na de WOB een uitzondering het door de provincie zelfstandig doen uitvoeren van een second opinion op de Beeldkwaliteit ⁶². Ook bij het behandelen van zienswijze is te verwachten dat de provincie qua kennis en belang leunt op het belang van de initiatiefnemer. Kennis en budget heeft de provincie onvoldoende zo blijkt reeds uit die WOB-documenten. Ambitie om molens te laten draaien des te meer. Het belang van burgers en omwonenden komt in de WOB-documenten nergens naar voren (tenzij in zwarting onzichtbaar gemaakt).

- ⇒ Leg daarom de behandeling van dit Inpassingsplan stil en draag eerst zorg voor transparante en tijdige afhandeling van de WOB-verzoeken. Draag zorg voor onafhankelijke behandeling van zienswijzen op de nu voorliggende ontwerp-documenten, d.w.z. zonder inmenging van initiatiefnemer, en leg daarover verantwoording af.

3.6 Lopende Aarhusklacht

---

⁶⁰ "Samenwerkingsovereenkomst Windpark Bijvanck te Zevenaar tussen Provincie Gelderland en Raedthuys Windenergie BV", 1 mei 2014

⁶¹ <http://bigwobber.nl/?s=bijvanck>

⁶² "Second opinion Windpark Bijvanck", Feddes-Olthof, 10 november 2016

Waar enkele omwonenden, al dan niet via de niet georganiseerde actiegroep www.HoorDeWindWaaait.nl zijn aangesloten bij de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie (NLVOW), doen zij mee in de door het NLVOW ingestelde Klacht ⁶³ bij de Verenigde Naties. Met de titel "Burgers Buitenspel" stapt het NLVOW hiermee naar het VN-Tribunaal op o.m. de volgende punten: "Nederland schendt het Verdrag van Aarhus als het gaat over windenergie en windparken op basis van de volgende (nader onderbouwde) gronden:

- *De informatie van de overheid is maar al te vaak eenzijdig, soms zelfs onjuist en in enkele gevallen misleidend.*
- *Beslissingen worden genomen in achterkamertjes-overleg tussen overheden, de windsector en andere pleitbezorgers van windenergie.*
- *Beroep op de rechter heeft voor burgers eigenlijk geen zin omdat het bestuur vrijwel altijd gelijk krijgt juist bij de Raad van State.*
- *Burgers zijn welbewust monddood gemaakt bij de twee, voor omwonenden meest belangrijke effecten van windparken: geluid en slagschaduw"*

Deze zienswijzen sluiten aan bij een breder in Nederland geconstateerde foutieve mix van doel en middelen ten koste van omwonenden, zie naast de genoemde klacht ook ⁶⁴. Beide documenten worden geacht onderdeel te zijn van deze zienswijze en worden **in bijlage toegevoegd**.

De (ambtelijke) euforie over de opkomende energietransitie heeft geleid tot overmoedige uitlatingen op de provinciale website. Deze kregen zowel een algemene plaats als met vrijwel gelijklopende tekst ook een aanhangsel bij de projectsite over Windmolenpark Bijvanck. De suggestieve en/of onjuiste berichtgeving van de zijde van de provincie zijn bekritiseerd door HoordeWindWaaait.nl ⁶⁵ op 33 punten. Omdat de teksten slechts werden verwijderd bij de projectwebsite, hebben zij invloed (gehad) op het publiek en PS. Het genoemde schrijven wordt daarom geacht onderdeel te zijn van deze zienswijze en wordt **in bijlage toegevoegd**. Dezelfde euforie werd aangetroffen in WOB-documenten rond de communicatie tussen provincie en de initiatiefnemer.

- ⇒ Wijs als provincie af omdat het proces van kweken van draagvlak bij zowel gemeenten als omwonenden door de provincie heeft gefaald, door onbehoorlijk bestuur zoals in de Aarhus-klacht van 30 juni 2015 is neergelegd en in deze zienswijze en in ⁶⁶ is verwoord.

---

⁶³ "Burgers Buitenspel", Verzoekschrift NLVOW 30 juni 2015, ingediend bij de commissie van toezicht van de Europese economische commissie van de Verenigde Naties te Geneve

⁶⁴ "Windenergie en de Overheid, een pleidooi voor eerlijke informatie en bestuurlijk fatsoen", Albert Koers, 1 september 2015

⁶⁵ "Dringend verzoek tot aanpassen provinciale website aangaande windmolenpark Bijvanck", 4 mei 2014

⁶⁶ "Windenergie en de Overheid, een pleidooi voor eerlijke informatie en bestuurlijk fatsoen", Albert Koers, 1 september 2015

4 Eenzijdige belangenbehartiging

4.1 Rechtszekerheid overige belanghebbenden

Citaat ⁶⁷ : *“Voor wat betreft de coördinatie van de procedure t.a.v de benodigde vergunningen, geeft XXX aan dat coördinatie van het inpassingsplan en de omgevingsvergunning vanuit Raedthuys gezien de tijdswinst zeer wenselijk is. Dit moet in een tijdspad nader worden uitgewerkt; dit is iets wat bij de PSU aan bod kan komen. Dit betekent dat in een vroeg stadium bekend moet zijn welk type molen wordt geplaatst (in verband met vergunning).”*

De coördinatie waartoe PS op 28 juni 2016 heeft besloten is dus ingegeven door enkel belang om de initiatiefnemer te plezieren. Hier heeft PS ondanks protest van omwonenden (buiten de vergadering van PS om) bewust de rechtsgang via de Bestuursrechter gewijzigd en uitsluitend gekozen voor het eigen belang van snelle en iets zekerder voortgang voor de initiatiefnemer als haar realisatiepartner. Niet is afgewogen door GS of PS welke kwaliteitsverbetering van haar (toekomstige) besluiten is te verwachten van een burgerinspraak.

GS doet weten aan PS ⁶⁸ *“dat de burgers er meer verstand van hebben gekregen dan de provincie”*, met na berispende opmerking van PS daarover *“Mijn excuses daarvoor, wij gaan clement om met wat er zal komen”*. Hiermee wordt bedoeld wat er [van burgers als zienswijzen] zal komen. Deze toezegging van GS is in het licht van het WOB-citaat slechts moeilijk te controleren, temeer dat bij de beantwoording aannemelijk wederom de initiatiefnemer aan tafel zal zitten. Dit is materieel gedacht: we kunnen best een democratische stap overslaan, want we komen toch op hetzelfde uit. Dit gaat in tegen zorgvuldigheid (juist in CHW) en tegen democratische en inhoudelijke toetsing door de rechter, i.p.v. alleen procedurematig door RvState.

Uitspraak van GS in dezelfde PS-vergadering: *“Iedere dag dat de windmolen niet draait kost Raedthuys geld, dus ze hebben haast”*. Het gaat hierbij echter om een eenzijdig belang dat niet met goede procesgang of goede RO te maken heeft. De gronden kosten de initiatiefnemer nog niets. In studies etc. is misschien 350.000 euro geïnvesteerd. Dat is bij 1% renteverlies slechts € 10 kosten per dag. Het statenstuk concept-besluit PS2016-006200 over coördinatie stelt tot tweemaal toe dat verlening plaatsvindt *“zonodig in een of meerdere clusters”*. Dit werkt dit juist vertragend. Wegens enkele moeizame effecten (o.a. gasleiding en vleermuizen) wil de initiatiefnemer het turbinetype variabel houden, en ook blijkt uit WOB-teksten dat rekening wordt gehouden met wijzigingsaanvragen/verleningen nadien. Juist dit is niet versnellend.

- ⇒ Verklaar het Coördinatiebesluit als onwettig wegens foutieve informatieverstrekking in PS. Verzoeken rectificaties toe te passen, en opnieuw in PS ter besluitname te brengen.

4.2 Bevooroordeeld verwerken van zienswijzen

WOB-Citaat ⁶⁹ dat waarschijnlijk per ongeluk niet is zwart gemaakt: *“Agendapunt 3 Omgevingsvisie. XXX deelt mee dat Raedthuys een zienswijze heeft ingediend. XXX vertelt dat er een zeer grote hoeveelheid aan zienswijzen is binnengekomen; ongeveer 190 op het gebied van windenergie. XXX zit in het team dat de zienswijzen voor windenergie beantwoordt en eventuele wijzigingen van de*

⁶⁷ WOB document 06 E 2013-08-08 Kort verslag/afspraken overleg 7 augustus 2013

⁶⁸ Transscript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

⁶⁹ WOB document 06 E 2013-08-08 Kort verslag/afspraken overleg 7 augustus 2013

verordening/visie moet doorvoeren. XXX let er op dat er geen wijzigingen worden doorgevoerd die de ontwikkeling van de Bijvanck kunnen frustreren.” In PS (commissie)vergadering van 15 juni 2016 is dit citaat door omwonenden schriftelijk ingebracht en bovendien ter tafel van commissieleden gelegd, om aan te tonen dat een Bestuursrechtelijke gang voor hen noodzakelijk lijkt. Geen van de Statenleden vond het nodig GS hierover te horen.

Hieruit blijkt dat ambtelijk bewust het burgerbelang terzijde is geschoven ten gunste van doorgang van het Inpassingsplan. Weliswaar zullen de Zienswijzen ook ter beschikking hebben gestaan van de PS, maar de ambtelijke verwerking ervan is gezien hun beschikbare leestijd als samenvatting belangrijker (alom bekend effect waarmee is rekening te houden). Daarbij komen de foutieve mededelingen vanuit GS aan PS, waaruit PS zou kunnen aannemen dat vaststellen van het Inpassingsplan onvermijdelijk zou zijn, hetgeen de leesbereidheid per Statenlid niet doet toenemen.

Deze zwart-op-wit vaststaande constatering is in strijd met art 2:4 Algemene Wet Bestuursrecht:

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

Het persoonlijk belang kan met de niet alleen politieke, maar ook ambtelijk verinnerlijkte ambities te maken kunnen hebben, zie deze zienswijze aldaar.

De Ombudsman schrijft: ⁷⁰ “Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid zich onpartijdig opstelt en zonder vooroordelen handelt. Dit impliceert dat een overheidsinstantie zich actief opstelt om iedere vorm van vooroordeel of (schijn van) partijdigheid te vermijden”. Door deze kwestie naar de indieners van een z.g. “Burgerpamflet” ⁷¹ (zie **bijgevoegde Bijlage**) over het geconstateerde feit aan alle Statenleden stil te houden wordt geen blijk gegeven van actief voorkomen door GS van de illegale werkwijze in komende behandeling van zienswijzen. Het is vanuit de kennelijke ambtelijke ambities daarentegen zeer aannemelijk dat het gebleken ambtelijke gedrag ook effect heeft gehad op andere procedures en keuzes rond het Inpassingsplan. Het vertrouwen van omwonenden en belanghebbenden in het ook afwegen van hun belangen via (deze) zienswijzen op de voorliggende concepten is met dit citaat gedaald tot onder nul.

- ⇒ De Omgevingsvisie, en daarmee (volgordelijk, maar ook aannemelijk) de Windvisie en het Inpassingsplan zijn wegens onwettelijke handeling bestuurlijk onwettige documenten. Verzoeken rectificaties toe te passen, en opnieuw in procedure te brengen.

4.3 Afstand

Ondanks uitspraak RvState ⁷² is het open gebied voor omwonenden een kernkwaliteit van woongenot en vastgoedwaarde, met juist daar invloed op grote afstand. Zowel de vereniging eigen Huis als het NLVOW houden hiervoor (tenminste) 2000m aan.

- ⇒ Verklaar alle zienswijzen van belanghebbenden op grotere afstand van de windmolens. Mits in lijn van zichtbaarheid ontvankelijk, zodat dit ook kenbaar is aan de RvState

---

⁷⁰ Rapport Ombudsman 25 oktober 2016 inzake subjectiviteit Borgingscommissie Energieakkoord

⁷¹ Burgerpamflet Burgers Buitenspel, uitgereikt aan alle Statenleden op 27 juni 2016

⁷² bijv. 201001213/1/R4. Datum uitspraak: 11 januari 2012

4.4 Keuze Gedragscode

In PS-vergadering ⁷³ heeft PS uitdrukkelijk gevraagd de gedragscode van de NLVOW van toepassing te laten zijn. Mevr. Traag heeft dit volmondig toegezegd. Daarmee waren volgens woorden van een PS-lid voor PS *“veel beren van de weg, want in die gedragscode wordt het belang van omwonenden eindelijk eens serieus aangepakt. Aan het einde van de vergadering kreeg Mevr. Traag een briefje van ambtenaar en trok ze die toezegging weer in. Klaarblijkelijk kende zij het verschil tussen de gedragscodes van de NLVOW en de NWEA niet. Op zich geen best teken, maar het is niet anders. Zij heeft nog wel beloofd de gedragscode van de NLVOW te gaan bestuderen.”*

In een Statenbrief ⁷⁴ wordt vervolgens door GS voorgesteld *“In de tekst van de Windvisie voegen we de volgende tekst toe [..]: Een evenwichtige verdeling van lusten en lasten van een windpark is belangrijk voor het creëren van draagvlak voor windenergie. Voor alle locaties van windturbines stelt de provincie de mogelijkheid tot participatie als randvoorwaarde. Participatie dient op het niveau van individuele projecten vorm en inhoud te worden gegeven. Gedragscodes zoals die door de NWEA en de NLVOW zijn ontwikkeld kunnen hiervoor als inspiratiebron worden gebruikt. Deze gedragscodes zijn niet juridisch bindend. De waarde van een gedragscode is er nu juist in gelegen dat de ondertekenende partijen zich eraan houden, omdat zij het nut en het belang van de eigen afspraken inzien. Bij veel projecten nemen de bewoners van een gebied zelf de ontwikkeling van een windpark ter hand. Zij organiseren draagvlak en participatie op hun eigen wijze.”* Dit voorstel laat zien dat de provincie niet kiest voor de Gedragscode NLVOW die zoals de naam al zegt rekening wil houden met omwonenden, maar toelaat dat de voor omwonenden slappere Gedragscode NWEA van toepassing mag zijn (en zelfs dat hoeft niet dwingend), van de hand van de branche van initiatiefnemers. Intussen verklaart overigens de initiatiefnemer van het Windpark Bijvanck nergens dat haar communicatie, inspraak en participatie in overeenstemming met zelfs maar de Gedragscode NWEA zouden zijn.

- ⇒ Er had door de provincie een evenwicht aangebracht kunnen worden tussen belangen van initiatiefnemer en omwonenden, door de Gedragscode NLVOW van toepassing te verklaren. Nu stond het vrij aan initiatiefnemer om een bepaalde vorm van inspraak en participatie te kiezen. Het door de provincie in de Statenbrief beloofde toezicht door de provincie op de mate van kweken van draagvlak (inspraak, shadeafhandeling en participatie) is achterwege gebleven of zonder vergelijk met belangen van omwonenden zoals blijkt uit de Gedragscode NLVOW als voldoende beoordeeld.

4.5 Betrekken omwonenden

Terwijl de initiatiefnemer wel overleg heeft met de projectambtenaren, zijn omwonenden nooit daarvoor uitgenodigd. Bij bestuurlijk overleg tussen gemeenten en de provincie heeft voortdurend de initiatiefnemer aan tafel gezet. Een verzoek van de wethoudster Zevenaar ook omwonenden daarbij uit te nodigen is door GS geweigerd in te willigen.

Dit is een algemene eigenschap van overheden betrokken bij windenergie. Het bevreemdt dat de windsector en natuur- en milieuorganisaties aan tafel zitten in het Kernteam Wind op Land, terwijl daar geen enkele organisatie van omwonenden of van burgers bij zit. Hetzelfde geldt voor de Borgingscommissie van het Energieakkoord: het verzoek van NLVOW om mee te mogen onderhandelen of mee te mogen spreken werd afgewezen.

---

⁷³ behandeling Windvisie in de Commissie Mobiliteit, Innovatie en Economie op 15 oktober 2014

⁷⁴ Statenbrief Vervolgvoorstel Windvisie

⇒ Omwonenden vormen structureel maar ook hier de niet gehoorde underdog in de maatschappij.

5 Ontbrekende zorg voor draagvlak

5.1 Draagvlak bij gemeenten inhoudelijk

PS heeft er echter bij GS uitdrukkelijk op aangedrongen zorg te dragen voor draagvlak. Uit de opgenomen besprekingen blijkt duidelijk dat PS-leden wisselend en/of tezamen hiermee beoogden dat draagvlak bij gemeenten EN omwonenden moest bestaan. GS heeft de kwestie draagvlak bewust troebel gehouden in objecten: draagvlak bij gemeente(n) en draagvlak bij omwonenden. Het is echter zo dat omwonenden dingen aandragen die ook gelden in gemeenteraad en vice versa.

Wel heeft GS in PS vervolgens uitdrukkelijk toegezegd ⁷⁵: *“Het bevorderen van draagvlak is bij mij in goede handen”*. Indien dit ook geldt voor draagvlak bij gemeenten, dan blijkt uit verslagen van Bestuurlijk overleg ⁷⁶ dat hierbij van de zijde van GS uitsluitend sprake was van slikken of stikken: *“Door de wetgever wordt beoogd dat betrokken besturen (serieus) met elkaar in overleg treden en niet uitsluitend informeren (over een voldongen feit)”*.

- ⇒ GS heeft gefaald locaties te zoeken met draagvlak bij gemeenten, danwel initiatiefnemer dergelijke gronden aan te wijzen, zoals door PS is besloten. Het concept-Inpassingsplan is daarmee onwettig tot stand gekomen.

5.2 Draagvlak bij gemeenten juridisch

Ondanks opstelling en dreigement van GS in de Statenbrief ⁷⁷ heeft PS besloten ⁷⁸ dat zij alleen meewerkt aan windmolenplannen in gemeenten waar daar draagvlak voor bestaat.

GS heeft in PS-vergadering ⁷⁹ gemeld dat de Minister EZ heeft uitgezocht en een brief ⁸⁰ heeft geschreven dat het *“onwaarschijnlijk lijkt”* dat onder de CHW / Elektriciteitswet prioriteit gegeven mag worden aan draagvlak bij een particulier windmolenplan weigerende gemeente. Ten eerste is de onafhankelijke beslissingsbevoegdheid van PS hiermee geweld aan gedaan, ten tweede is hierbij geheel verzuimd PS te wijzen op de mogelijkheid *“elders gronden aan te wijzen”* waar de betreffende private initiatiefnemer terecht kan. De leden van PS hebben dit verbluft geaccepteerd (met uitzondering van 1 PS-lid groep Wullink die zelf bij het Ministerie EZ heeft nagevraagd en verklaarde *“dat bleek dat slechts een ambtenaar van Kamp de brief heeft verstuurd, en deze het ‘onwaarschijnlijk’ achtte.”* Ook de ingeschakelde *“huisadvocaat”* Pels Rijcken ⁸¹ komt niet tot een heldere conclusie aangaande de wettelijke situatie. Wel meldt deze : *“De ruimtelijke argumenten op grond waarvan de gemeenteraad geen medewerking heeft willen verlenen, dienen daarbij meegenomen en afgewogen te worden. De artikelen 3:2 en 3:46 Awb vereisen dit. Ingevolge deze bepalingen dient een besluit van een bestuursorgaan immers zorgvuldig te worden voorbereid en voorzien te zijn van een deugdelijke motivering.”*

De Minister zelf schrijft echter anders ⁸² : *“Met name wordt hierbij getoetst aan de eisen van*

⁷⁵ Vergadering Provinciale Staten op 24 en 25 februari 2015

⁷⁶ Windmolenpark Bijvanck ruimtelijk ongewenst, gemeente Zevenaar aan PS, 30 januari 2005

⁷⁷ Statennotitie 22 januari 2013 - zaaknummer 2012-010729 PS2012-959

⁷⁸ PS2012-728 van 26 augustus 2012, zaaknummer 2012-011490 en motie A29

⁷⁹ Vergadering Provinciale Staten op 24 en 25 februari 2015

⁸⁰ Brief Ministerie EZ 12 januari 2015

⁸¹ Advies van Pels Rijcken 20 januari 2015

⁸² Minister EZ in *“Beantwoording vragen windpark De Drentse Monden en Oostermoer”*, 10 maart 2014

een goede ruimtelijke ordening. Bij deze toetsing worden de belangen van alle betrokken partijen meegewogen.”

Het Besluit van PS ⁸³ ter vaststelling van de “geamendeerde Windvisie” is in die PS-vergadering ⁸⁴ niet uitdrukkelijk ingetrokken door PS. Er heeft zich hierover geen enkele stemming voorgedaan. Men heeft slechts de doorgang van de voorbereiding door GS van het Inpassingsplan getolereerd.

Belangrijk is hierbij dat geen gebruik is gemaakt van Art 266 Provinciewet, aangaande vernietiging van een besluit van PS door de Koning: *“1. Indien een besluit naar het oordeel van de commissaris van de Koning voor vernietiging in aanmerking komt, doet hij daarvan binnen twee dagen nadat het te zijner kennis is gekomen, mededeling aan Onze Minister wie het aangaat. Hij geeft hiervan tegelijkertijd kennis aan het orgaan dat het besluit nam, en zo nodig aan het orgaan dat met de uitvoering van het besluit is belast.”* Het besluit van PS is hiermee dus niet herroepen en nog steeds geldig.

Uitspraak Raad van State van 20 juni 2007 (BA7603): *“Gelet op de reacties uit de omgeving (...) heeft de rechtbank met juistheid overwogen dat het college zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het maatschappelijk draagvlak voor het windturbinepark ontbreekt.”* Gebrek aan draagvlak moet dan wel gebaseerd zijn op RO-argumenten, zoals ontbreken van schadecompensatie of andere aspecten in deze zienswijze.

Op 7 juni 2016 verklaarde de gedeputeerde mw. Traag dat *“de Bijvanck een uitzondering is qua draagvlak, zoals is verwoord als ‘aparte locatie’, dat de gedragscode NLVOW dient als inspiratie bij de Windvisie, dat animo voor windparken elders groeiende is, waarvoor ze een ‘2e windtour’ gaat ondernemen.”* Deze toevoeging na de PS-vergadering is helaas niet door haar opgevolgd.

- ⇒ De berichtgeving van GS aangaande het niet wettelijk toelaatbaar zijn van het PS-besluit alleen mee te willen werken aan windplannen in gemeenten waar daarvoor draagvlak bestaat is onjuist gebleken. Omdat PS zonder last andere locaties mag aanwijzen volgens de Elektriciteitswet, houdt haar besluit (Windvisie met aangenomen PS-amendement dat windmolenplannen alleen komen in gemeenten waar daarvoor draagvlak bestaat) stand tot op heden. Daarmee heeft GS een concept-Inpassingsplan voorgelegd in strijd met dat PS-besluit

5.3 Draagvlak bij omwonenden

Omwonenden hebben nimmer zonder de aanwezigheid van de initiatiefnemer kunnen horen, spreken met de provincie. Alle “z.g. “communicatiemonumenten” bevatten de initiatiefnemer als gastheer met uitzondering van een “Inloopavond” op 13 december 2016. Ook hier echter was de initiatiefnemer uitdrukkelijk aanwezig en werd voor meer inhoudelijke vragen door ambtenaren en bestuur naar hen verwezen.

Waar de gedeputeerde tot maart 2015 hard naar omwonenden verwoordde dat deze locatie en dit plan hoe dan ook doorgang zou vinden, heeft de opvolgende gedeputeerde de verwoording naar pers en omwonenden dat hij niet anders zou kunnen dan het Inpassingsplan aan PS voor te leggen. Geen van allen licht aan omwonenden toe waarom de provincie als hoeder van de goede RO beargumenteerd juist deze locatie heeft gekozen en waarom de provincie in de Omgevingsvergunning keuzes slechts gemaakt heeft op economische belangen van de initiatiefnemer. Nero en Pontius Pilatus waren slechte bezorgers van draagvlak.

⁸³ PS2014-678 d.d. 12 november 2014

⁸⁴ Vergadering Provinciale Staten op 24 en 25 februari 2015

Waar PS ook in vergadering heeft aangedrongen op draagvlak bij omwonenden, heeft GS dit eveneens beoogd met de toezegging *“Het bevorderen van draagvlak is bij mij in goede handen”*. Vervolgens meldt GS aan omwonenden dat hun ideeën er niet toe doen, want Draagvlak zou voor Den Haag niet gelden in de ‘goede RO’. Op zijn minst geldt echter dat de Raad van State vaker heeft geoordeeld dat draagvlak een graadmeter is voor goede RO.

Ook los van juridische grondslag heeft de provincie zelf de taak draagvlak voor haar beleid te bevorderen. Dat kan vooral door behartiging van ook belangen van omwonenden in het besluitproces. Omwonenden hebben echter gezien dat door de provincie geen enkel gevolg of gehoor is gegeven aan de uiting van zorg om schade door omwonenden. In de concept-omgevingsvergunning is qua hinder en vormgeving geen enkel punt aan te wijzen waar de provincie verder is gegaan dan het wettelijk minimum in het belang van omwonenden. Waar alle rapporten ten grondslag aan het concept-Inpassingsplan en de concept-omgevingsvergunning door de initiatiefnemer zijn verzorgd en betaald (klant is koning), is niet gebleken dat de provincie zelf onderzoeken onafhankelijk heeft laten uitvoeren, laat staan tezamen met (onderzoeksbudget voor) omwonenden.

Het onderwerp draagvlak bij omwonenden is onderwerp van vele cursussen, congressen e.d.⁸⁵ Veelal wordt gewezen op de noodzaak van geldelijk belang van omwonenden middels participatie. Wezenlijk is echter transparantie en zorgvuldigheid. Een enkel citaat ⁸⁶ als voorbeeld hierover: *“De ruimtelijke ordening in Nederland kent zorgvuldige procedures. Deze spelen een centrale rol in de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid van (groepen) burgers. De procedurestappen zijn nauw omschreven en van termijnen voorzien. De communicatie wordt zorgvuldig vastgelegd. De procedurele kant van het planproces is cruciaal voor de bestuurlijke en politieke legitimering van het besluit en vormt de basis voor de gang naar de rechter. In veel formele procedures is de inspraak voorgeschreven. Zonder iets aan het belang daarvan te willen afdoen, is dit een laatste vangnet in de democratische totstandkoming van het planproces. De inspraak vindt immers pas plaats in de besluitvormende fase. De ruimte voor het aanpassen van het voornemen is dan veelal beperkt. Veelal zien we dat de inspraakprocedure de bevestiging oplevert dat de ingebrachte belangen of oplossingen niet worden opgenomen in het definitieve besluit. Bevreemdend is dit vaak niet. Insprekers blijven vaak met het gevoel achter dat het besluit anders had kunnen uitpakken als ze eerder in het planproces echte inbreng hadden kunnen hebben. De inspraak staat ver af van 'betekenisvol meedoen'. Planprocedures bieden de ruimte om veel meer te doen dan de verplichte inspraak. Door personen en organisaties de kans te geven bij te dragen aan het creëren van het plan, kan het plan inhoudelijk beter worden, kan het meer doelen dienen en kunnen meer personen en organisaties het hun plan vinden. het fundament, het draagvlak, verbreedt zich. Men kan de fase die voorafgaat aan het creatieve proces, de voorfase, gebruiken om partijen uit te nodigen tot deelname en hen het vertrouwen te geven dat hun inbreng in het proces er toe doet.”* De provincie, en zeker de initiatiefnemer die via de Samenwerkingsovereenkomst ⁸⁷ hiertoe is gebonden, heeft niets van deze lessen toegepast om draagvlak bij omwonenden te bevorderen. Het windplan is, hoewel “in onderzoek” nooit inhoudelijk besproken, er is slechts informatie verstrekt van de vorderingen van derden, niet zijnde de omwonenden.

---

⁸⁵ “Beïnvloeding van regionale weerstand tegen aanleg van windmolens door het delen van profijt, Kansen voor acceptatie en versnelling van windenergieprojecten door toepassing van inzichten in weerstand en weerstandsreductie”, Universiteit van Utrecht en Rijkswaterstaat, 2013

⁸⁶ Plan+Proces Advies op website “van inspraak naar inbreng”

⁸⁷ “Samenwerkingsovereenkomst Windpark Bijvanck te Zevenaar tussen Provincie Gelderland en Raedthuys Windenergie BV”, 1 mei 2014

Onterecht maakt GS zelf geen keuze ⁸⁸: *“Ik hoop dat Raedthuys nog heel hard gaat werken aan participatieregelingen. Er wordt momenteel nog wel wat aan gedaan maar dat is voor ons lastig criterium of daarom wel of niet door kan gaan wegens CHW/Elektriciteitswet. Ik hoop dat dit de enige keer is dat ik met deze situatie te maken krijg, wij willen aan de voorkant voorkomen om in deze situatie te geraken, dat is in Zevenaar op 1 of andere manier niet gelukt.”*

Van de toezegging van GS volgens ⁸⁹ is dus niets terecht gekomen: *“GS zullen er op toezien dat invulling wordt gegeven aan “burgerparticipatie”*. Noch in proces en noch in echte deelname in het windmolenplan.

Doordat vrijwel alle zienswijzen op Omgevingsvisie en Windvisie niet hebben geleid tot co-creatie, in casu aanpassing van de visies, ontstaat bij indieners echter het beeld van een onwrikbare overheid. Ook worden verantwoordelijkheden veelvuldig afgeschreven naar 'verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer'. De kwaliteit van reactie overstijgt op cruciale punten niet het niveau van zorgvuldigheid, zo zijn in de Reactienota Windvisie op tenminste 17 plaatsen pertinente, aantoonbare onwaarheden vermeld, die het beeld oproepen van afserveren van aspecten waarop nu juist het verwerven van draagvlak rust. De indieners resteert geen recht op wederhoor.

- ⇒ GS heeft gefaald draagvlak bij omwonenden te bevorderen, waarmee het proces c.q. het concept-Inpassingsplan in strijd is met de goede RO. Uw Provinciale Staten kan alsnog verlangen dat het windmolenplan voldoet aan internationale richtlijnen en die van de NLVOW en Vereniging Eigen Huis, waarmee draagvlak bij omwonenden althans enigermate een plaats krijgt in het proces.

5.4 Participatie

GS geeft aan in Statennotitie ⁹⁰ dat (aanvankelijk) *“is door Raedthuys nogmaals benadrukt dat ze hechten aan participatie van burgers en bedrijven in door hen te ontwikkelen duurzame energieconcepten. In het kader van een voor te bereiden inpassingsplan zullen wij er op toezien dat hieraan serieus invulling wordt gegeven. Naar verwachting biedt dat de mogelijkheid om het draagvlak voor het inpassingsplan te vergroten. In het door ons op te stellen inpassingsplan, dat na tervisielegging en verwerking van eventueel binnengekomen zienswijzen, aan uw Staten als voorstel zal worden aangeboden, zal het draagvlak voor de plannen ook worden meegenomen”*.

GS heeft meermalen in PS verklaard ⁹¹ dat de betreffende initiatiefnemer zeer goed zou zijn in het betrekken van de omgeving in de plannen, zoals *“met Winddelen ® en wat al niet meer”*. Het omgekeerde blijkt het geval: met twee pamfletten aan slechts 20 omwonenden werd door de initiatiefnemer de voortgang van het eigen proces voorgelicht, zonder enige uitnodiging inhoudelijk te kunnen reageren.

Wil participatie meer zijn dan een afkoopregeling, dan moet daarin echte inbreng in het plan en deeleigendom van het plan geboden worden. Omwonenden hebben meermalen geuit dat zij vroegtijdige inspraak willen (zie overige paragrafen) in de locatiekeuze, de parkomvang en in de

---

⁸⁸ Transcript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

⁸⁹ PS2012-959 in commissie MIE van 9 januari 2013 en Statennotitie 11 december 2012 - zaaknummer 2012-010729

⁹⁰ Statennotitie 11 december 2012 - zaaknummer 2012-010729

⁹¹ O.a. gedeputeerde in PS-vergadering 23 januari 2013

vormgeving en uitrusting, maar ook erkenning van verdergaande schade dan het totaalbedrag dat in de planschade-analyse ⁹² die als bijlage bij de Samenwerkingsovereenkomst is opgenomen.

Initiatiefnemer heeft aanvankelijk geen participatiemogelijkheid op papier willen zetten, maar heeft een beperkt aantal omwonenden (exclusief zg. contractanten ca. 18 adressen) een z.g. “keukentafelgesprek” aangeboden. Hierin zou per gesprek handjeclap kunnen worden gedaan in een jaarvergoeding tegen ruil van afzien van bezwaren tegen plannen van de initiatiefnemer. Hierop heeft slechts 1 gesprek met een omwonende plaatsgevonden, waarin mondeling de vastgoedschade is voorgelegd, waar de initiatiefnemer niet op wilde ingaan. Volgens zeggen van de initiatiefnemer is op aandrang van de provincie alsnog een schriftelijk aanbod per postflyer verspreid, inhoudende een vergoeding van € 650,- per jaar voor die ca. 18 adressen. Ook hierop heeft niemand gereageerd, met aan initiatiefnemer gecommuniceerde argumentatie dat zulks pas bespreekbaar is nadat toezeggingen rond schade aan o.a. vastgoedwaarde voorafgaande aan het besluitvormingsproces zouden zijn verkregen.

In dat enige wel plaatsgevonden ‘keukentafelgesprek’ bleek het aanvaarden van het z.g. participatieplan te moeten leiden tot de kwalificatie “participant”, gelijk aan de benaming die de initiatiefnemer geeft aan adressen die door grondhandelaar J. Ter Huirne, co-initiatiefnemer van de initiatiefnemer, een jaarlijkse donatie is toegezegd:

		jaarbedrag
Alex Ter Huirne	2 molenpalen op grondeigendom	€ 60.000
Jan Lamers	1 molenpaal op grondeigendom	€ 30.000
Anton Lamers	1 molenpaal op grondeigendom	€ 30.000
Gert Hesseling	overpad	€ 10.000
Nerus Lamers	old boys network	€ 5.000
Fam. Kroon Nijkerk	buurperceel Gat van Kroon	> € 0
Onbekenden solo	aanwijsbaar voor windpark	> € 0
J. Ter Huirne	organisatie, initiatief	> € 0
Totaal	Raedthuys aan J Ter Huirne	€ 200.000 ca.

Het totaalbedrag is geschat vanuit in het verleden ooit 5 molens a 30.000 plus ca. 5 adressen die bedragen van ofwel € 5.000 ofwel € 8.000 is aangeboden, maar niet zijn geëffectueerd. Het is duidelijk dat omwonenden niet met € 650 per jaar afkoopregeling tot deze groep gerekend willen worden, ook al omdat dit hun schade niet dekt.

In een enkel plaatsgevonden gesprek tijdens bezoek aan een omwonende heeft gedeputeerde Traag aangegeven, dat *“indien omwonende niet zou instemmen met uw voorstel tot compensatie, alle rechten daarop zouden zijn verspeeld”*.

Een in Samenwerkingsovereenkomst ⁹³ bepaald communicatieplan en participatieplan is niet aan omwonenden bekend gemaakt. Voor omwonenden is uit uitspraken van GS bekend dat de provincie de participatie geheel aan de initiatiefnemer over heeft willen laten en dat de provincie zich rondom de bereikte c.q. te bereiken participatie niet verantwoordelijk voelt. Provincie en initiatiefnemer leggen het gebrek aan participatie vervolgens middels o.a. uitlatingen in en/of aan PS uit als onwil van omwonenden.

⁹² Risicoanalyse planschade met betrekking tot het project “Windpark Bijvanck” in de gemeente Zevenaar. (herijking oktober 2014), SAOZ

⁹³ “Samenwerkingsovereenkomst Windpark Bijvanck te Zevenaar tussen Provincie Gelderland en Raedthuys Windenergie BV”, 1 mei 2014

De initiatiefnemer heeft zich onfatsoenlijk nogmaals tot de ca. 18 omwonenden gericht ⁹⁴ in de periode van ter visie legging van het concept Inpassingsplan met hetzelfde aanbod. De brief draagt de titel “participatieplan”. Wederom worden ‘keukentafelgesprekken’ voorgesteld, in plaats van bijv. inschrijfmogelijkheid voor aandeelhouderschap in bijv. een coöperatie. Ook uit het verlokken van twee lokale verenigingen met een jaarlijkse geldelijke somma behoort tot de omkoopregeling. Overigens voelen de meeste omwonenden zich niet door deze verenigingen vertegenwoordigd in hun eventuele lokale belangen.

GS heeft geen gevolg gegeven aan de vereiste dat participatie ook procesparticipatie inhoudt, en niet verward wordt met nadeelcompensatie. Beiden hebben in het geheel niet vorm gekregen in en rond het Windplan Bijvanck. Het volstaat niet dat de provincie het echt participeren geheel aan de inzichten van de initiatiefnemer overlaat en dan ook nog niet handhaaft op hetgeen in de Samenwerkingsovereenkomst daarover is overeengekomen, terwijl de provincie zelf mogelijkheden en doelen heeft tot intensieve co-creatie, buiten eenzijdig informerende en gebroederlijk met de initiatiefnemer gehouden “inloopavonden” om.

- ⇒ Leg als provincie het plan stil omdat het proces van kweken van draagvlak heeft gefaald, met name door het bieden van uitsluitend omkoopregelingen per keukentafelgesprek. De provincie moet zich niet onttrekken aan een goede RO door dit proces uitsluitend in handen van de initiatiefnemer te laten, zonder deze kwalitatief te beoordelen.

---

⁹⁴ Brief van Readthuys aan slechts 24 omwonenden binnen een straal van slechts ca. 900m d.d. 19 januari 2017

6 Onbehoorlijke beïnvloeding van Provinciale Staten

6.1 Landelijke ongelijkheid

Hoewel het elk bestuursorgaan vrij staat haar eigen keuzes te maken, is op zijn minst opvallend dat de provincie Gelderland (GS en PS) afwijkend oordeelde ten opzichte van andere provincies en bestuursorganen. Enkele voorbeelden uit vele:

- CDA en PvdA Noord-Holland: minimaal 600m afstand van woningen tot windmolens
- VVD en CDA in Eerste Kamer: windmolens uitsluitend op zee achter de horizon
- GroenLinks in Drenthe: Een Rijksinpassingsplan plaatsen midden tussen twee dorpen, in plaats van op grondeigendommen van initiatiefnemers vlak bij één van de twee dorpen
- PS Utrecht vulde de IPO-verplichting voor plan "Lage Weide" slechts in met de bestemmingsvoorwaarde dat daar *"geen bestemmingswijziging mag worden doorgevoerd die een windplan tegen zou houden"*.

Omwonenden zijn voor hun rechtszekerheid en een goede RO dus afhankelijk van de lokaal geldende bestuurlijke en ambtelijke ambities, en de oplettendheid en creativiteit van de lokale GS en PS. Ook is dit windplan de enige in Nederland die wordt "doorgezet" met als enkele en enige motivatie dat een beroep is gedaan op de Crisis- en Herstelwet".

Internationaal bekeken binnen Europa bestaan er argumenten om grotere afstanden aan te houden. Onze directe buur Duitsland heeft wettelijk bepaald dat de minimale afstand 900 meter dient te zijn. En in het zo grote windmolenland Denemarken dient de afstand minimaal 1.050 meter te zijn. En dan hebben we het nog niet eens over molens van in dit concept-Inpassingsplan bijna 200 meter hoogte.

- ⇒ De omwonenden van dit concept-Inpassingsplan zijn de dupe van een afwijkend lokaal beleid. Dit is een niet te accepteren rechtsongelijkheid en negeren van afwegingen die elders kennelijk wel gelden.

6.2 PS in de fuik

Door de SGP is in PS-vergadering van 23 januari 2013 reeds bemerkt dat naast kleine tussenstappen vooral de gang van Omgevingsvisie, via Windvisie, naar het nu voorliggende plan de PS wordt klem gezet. SGP heeft daarbij geuit dat *"PS het gevoel hebben langzaam in een fuik te worden geloodst"*.

Eenmaal heeft GS wel PS de juiste keuzemogelijkheden aangereikt ⁹⁵, maar wel met een staartje: *"Indien uw Staten tot de conclusie komen dat de gronden waarvoor de gemeenteraad een verzoek tot vaststelling heeft afgewezen niet geschikt zijn voor de toepassing van windenergie, dan impliceert het tweede lid van artikel 9e dat uw Staten verplicht zijn om een alternatieve locatie te zoeken voor de toepassing van windenergie en daarvoor een inpassingsplan vast te stellen. De vraag is echter in hoeverre dit een realistisch alternatief is gezien het feit dat een initiatiefnemer over het algemeen reeds grondposities heeft op de locatie in kwestie"*. Het laatste is niet correcte informatie, waar dit geen argument in goede RO is, en er pas betaald wordt door de initiatiefnemer bij draaiende molens. Er is voor grondposities dus geen sprake van een investering maar slechts een bereidheidscontract.

De Statenbrief ⁹⁶ gaat verder met een wel heel incorrecte redenering: *"In termen van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) heeft ons college het initiatief niet in strijd geoordeeld met een goede*

⁹⁵ Statennotitie 22 januari 2013 - zaaknummer 2012-010729 PS2012-959

⁹⁶ Statennotitie 22 januari 2013 - zaaknummer 2012-010729 PS2012-959

(provinciale) ruimtelijke ordening. Dat betekent eveneens dat een eventuele weigering om een inpassingsplan vast te stellen niet deugdelijk te motiveren is.” Let wel dat het GS zeker op dat moment ontbrak aan onderzoek, behoudens een MER-aanvulling ⁹⁷ die negatieve effecten aangaf voor kernkwaliteiten van het landschap.

Vervolgens wordt in die Statenbrief ⁹⁸ een ongegrond en subjectief dreigement geuit naar PS: *“Gevolg van weigering kan zijn dat zodra Raedthuys beroep instelt bij de Afdeling bestuursrechtspraak er gerede kans is dat het besluit zal worden vernietigd en we worden verplicht tot een heroverweging met in achtname van de overwegingen van de Afdeling. Afhankelijk van de aard en inhoud van die overwegingen zullen uw Staten beperkt worden in de ruimte tot heroverweging en op die wijze alsnog gedwongen worden een inpassingsplan vast te stellen”*. De bevoegdheid van PS blijft om op haar moverende redenen een Inpassingsplan te weigeren, zoals is overeengekomen in de Samenwerkingsovereenkomst ⁹⁹, zelfs zonder dat deze redenen expliciet in de Wro zijn aangereikt, en indien vanuit PS geweigerd zelfs zonder claimmogelijkheid vanwege de initiatiefnemer.

Reeds eerder ¹⁰⁰ heeft GS bedreigd met mogelijke rechtsgang van de initiatiefnemer omdat GS het destijds plan voor 8 windmolens in lijnopstelling *“niet in strijd acht met de goede (provinciale) ordening”* en *“ruimtelijk aanvaardbaar en haalbaar.”* Dit terwijl later 3 molens moest worden geminderd wegens natuur en 1 molen wegens anders MER-plicht 15MW. PS heeft echter anders besloten en medewerking geweigerd. Niet in te zien is dat dreigement en beoordeling door GS nu wel correct zouden moeten zijn.

Ook de second-opinion ¹⁰¹ rond de gang van zaken bij een Inpassingsplan legt uit dat *“Zoals zowel uit de hiervoor aangehaalde onderdelen van de parlementaire geschiedenis als ook uit de hiervoor genoemde Voorzittersuitspraak van 31 juli 2009 volgt, komt bij het uitoefenen van deze bevoegdheid aan PS een grote beleidsvrijheid toe. [...] Daarbij komt dat de bestuursrechter, gelet op de grote mate van beleidsvrijheid die PS ter zake toekomt, een dergelijk besluit terughoudend zal toetsen in die zin dat bezien zal worden of PS in redelijkheid tot hun besluit hebben kunnen komen”*. Verder:

- ⇒ PS en omwonenden worden sinds gedeputeerde Co Verdaas de initiatiefnemer adviseerde te wachten op de inwerkingtreding van de CHW, stap voor stap in keuzevrijheid ingeperkt, met tot op de dag van ter visie legging van het Inpassingsplan als enige en onterechte argumentatie dat het gezien de Crisis- en Herstelwet niet anders zou kunnen. Wat de Staat dwingt naar de provincie(s), dwingt GS naar PS, de gemeente en omwonenden door, zonder te wijzen op de vrijheden in de bevoegdheden die de Elektriciteitswet biedt, en deze zelfs als niet aanwezig naar PS en omwonenden communiceert. Dit getuigt van minachting door GS van de bevoegdheden van PS

---

⁹⁷ Aanvulling PlanMER Windvisie provincie Gelderland 7 augustus 2014

⁹⁸ Statennotitie 22 januari 2013 - zaaknummer 2012-010729 PS2012-959

⁹⁹ “Samenwerkingsovereenkomst Windpark Bijvanck te Zevenaar tussen Provincie Gelderland en Raedthuys Windenergie BV”, 1 mei 2014

¹⁰⁰ Statennotitie 1 maart 2010 - zaaknr. 2009-004254 PS

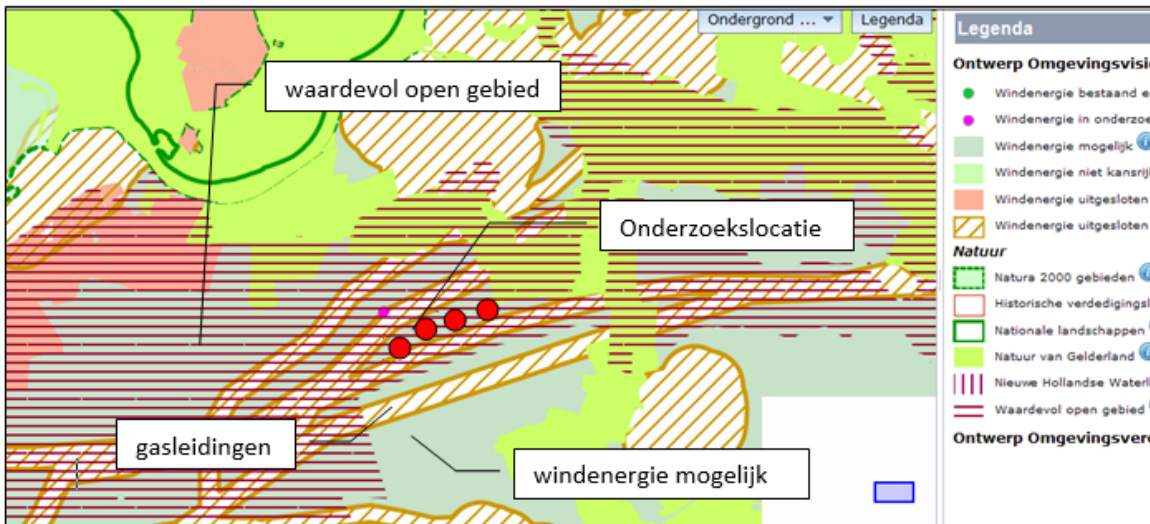
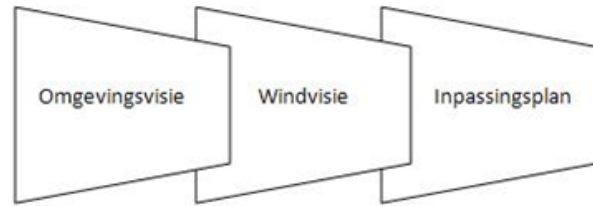
¹⁰¹ AKD 15 februari 2010

GS zet PS in een FUIK

Omgevingsvisie Gelderland

De Omgevingsvisie wijst met een Omgevingsverordening aan waar "Windenergie mogelijk" is. Daar horen ook z.g. "Onderzoekslocaties" bij.

De Provinciale Fuik bepaalt waar dwang kan worden toegepast

6.3 Gevolgen bij PS door foute informatie

De onjuiste beïnvloeding van GS dat PS geen keuzevrijheid zou resteren heeft onmiskenbaar nu reeds gevolgen op deze en andere zienswijzen op het voorliggende concept-Inpassingsplan en concept-vergunningen. Inmiddels blijkt bij PS gewenning te zijn ontstaan met nu reeds een gelatenheid voor vaststelling van het Inpassingsplan. Uitspraken van twee PS-leden¹⁰²: “de plannen zijn nu al zover heen gekomen...” en “het is een uitgemaakte zaak, politiek duidelijk...”.

Dit is strijd met een goede procesgang, zoals de huisadvocaat van de provincie schrijft:¹⁰³ “Bovendien zal [...] de in artikel 3.26 juncto artikel 3.8 Wro beschreven voorbereidingsprocedure gevolgd dienen te worden, inclusief [...] de mogelijkheid voor eenieder om naar aanleiding van het ontwerp-inpassingsplan zienswijzen naar voren te brengen. Uiteraard zullen PS bij hun besluit omtrent het vaststellen van een inpassingsplan ook met de uitkomsten hiervan rekening dienen te houden. Dit zou er onder omstandigheden toe kunnen leiden dat PS alsnog besluiten om niet tot vaststelling van het inpassingsplan over te gaan.”

Naast de werkdruk constateerden omwonenden meermalen dat nagenoeg niet werd gereageerd op en zelfs kennis genomen van eerdere inbreng van burgers in het democratische proces. De standpunten van de woordvoerders worden door vele PS-leden zonder eigen kennis van zaken gevolgd. Het coalitie-akkoord en de berustend makende invloed van GS staan zorgvuldigheid in de weg.

¹⁰² Email van een uit eigenbelang niet te compromitteren PS-lid aan hoordewindwaait 26 juni 2016 en telefoon met een uit eigenbelang niet te compromitteren PS-lid d.d. 22 januari 2017

¹⁰³ AKD 15 februari 2010

- ⇒ Leg vast welke PS-leden deze en andere zienswijzen geheel en onverkort hebben gelezen

6.4 Verzuchting van gedeputeerde

In PS ¹⁰⁴ heeft de gedeputeerde uitgesproken dat hij hoopt dat hij niet meer in deze situatie zal komen, van door “moeten” duwen van een Inpassingsplan tegen gebrek aan draagvlak in. Daarbij dreigt hij echter onterecht reeds met mogelijke rechtsgang van de initiatiefnemer. Echter is ook in de Samenwerkingsovereenkomst ¹⁰⁵ uitdrukkelijk opgenomen dat PS vrijelijk is in het al of niet vaststellen van het Inpassingsplan en dit ook zo in de (Toelichting bij de) Elektriciteitswet staat. Hierbij worden geen voorwaarden gesteld dat uitsluitend aspecten van (goede) RO aan de orde zouden mogen zijn, waar bijvoorbeeld politieke of persoonlijke motivaties voldoende zijn.

In dezelfde PS verzucht de gedeputeerde tevens te maken te hebben met lastige burgers: *“Je komt altijd bij de Raad van State, gezien de voorgeschiedenis behoeft ik niet al te profetische gaven te hebben. [...] dit is niet te veel informatie tegelijk, want ze zijn soms beter geïnformeerd dan wij.”*

- ⇒ Het een raadsel waarom GS niet zelf duidelijkheid geeft aan PS dat er geen verplichte voorlegging aan PS had hoeven komen, noch dat PS zonder dreiging van rechtsgang een keuze rond het concept-Inpassingsplan kan maken

6.5 Tegelijk voorleggen concept-omgevingsvergunning

Voor een “locatie in onderzoek” in de Windvisie richt dit onderzoek zich er eerst op of sprake kan zijn van een goede ruimtelijke ordening. Zulks niet naar oordeel van GS, maar naar oordeel van PS.

In de laatste PS-vergadering ¹⁰⁶ over dit onderwerp stelt GS: *“Mochten wij meegaan met insprekers, dan zouden we nu al een uitspraak doen of er goede ruimtelijke ordening is, dat doen we later.”* Deze uitspraak wordt elders echter weer

- ⇒ Deze vraag moet eerst beantwoord worden alvorens men toekomt aan een voorleggen van een concept-bouwvergunning (omgevingsrecht). Anders is het geen locatie in onderzoek meer, maar wordt PS onterecht geforceerd met de door GS geuite conclusie dat er reeds sprake is van goede RO.

6.6 Plan-mer voor effecten

Gezien de majeure effecten van het Windpark Bijvanck op tenminste het landschap (waardevol open gebied) en de externe veiligheid (ondergrondse gasleidingen) zijn in de mer-beoordeling voor dit project effecten gebagatelliseerd. Studie naar het effecten op het landschap zijn afgedaan met wat plakplaatjes visualisatie beeldkwaliteit. Van de effecten op de gasleidingen ontbreekt elke informatie, zelfs wordt niet benoemd welke invloed er uitgaat op de diverse risico's zoals bedoeld in Activiteitenregeling en –besluit Milieubeheer. Zie voor de inschatting hiervan de diverse teksten in deze zienswijze.

---

¹⁰⁴ Transscript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

¹⁰⁵ “Samenwerkingsovereenkomst Windpark Bijvanck te Zevenaar tussen Provincie Gelderland en Raedthuys Windenergie BV”, 1 mei 2014

¹⁰⁶ Transscript Commissievergadering EEM 22 juni 2016

De initiatiefnemer en de provincie hebben nauwkeurig in de gaten gehouden niet in een situatie van verplichte PlanMer te komen ¹⁰⁷: “Met 4 windturbines blijf je ook (ruim) onder de 15 MW en is dus geen sprake van een m.e.r.-beoordelingsplicht. En dus geen Plan-MER”

- ⇒ Zelfs bij ontbreken van een correcte m.e.r.-beoordeling, zijn de majeure effecten voldoende om openbaar af te wegen in een officiële plan-MER, die bij dit concept-Inpassingsplan en concept-vergunningen had moeten liggen.

6.7 Negeren van PS-besluiten

Te memoreren vallen o.m. de besluiten van Provinciale Staten

- ¹⁰⁸ De zoekzones windenergie uit het streekplan zijn geen gronden als bedoeld in art 9E Elektriciteitswet
  - ¹⁰⁹ Structuurvisie Windenergie waarin uitsluitend in overleg met de gemeenten gronden worden aangewezen
  - ¹¹⁰ In de Omgevingsvisie gronden te reserveren waar windenergie kan worden gerealiseerd en hieraan de randvoorwaarde te verbinden dat uitsluitend gronden worden aangewezen waarvoor draagvlak bestaat bij de betreffende Gelderse gemeenteraden.
- ⇒ Geen van deze besluiten is nadien door PS-besluit of de Koning gewijzigd, en zij zijn tot heden onverkort geldig. De locatie Bijvanck, in onderzoek nog wel, past niet in deze besluiten

---

¹⁰⁷ WOB document 06 E 2013-08-07

¹⁰⁸ PS2010-175 van 31 maart 2010

¹⁰⁹ PS2010-175 van 31 maart 2010

¹¹⁰ PS2012-728 van 26 augustus 2012, zaaknummer 2012-011490 en motie A29

7 Foute voorstelling van uitvoerbaarheid

7.1 Schade

In Boek 6 BW Afdeling 3 over *“Ongerechtvaardigde verrijking”* Artikel 212:1 *“Hij die ongerechtvaardigd is verrijkt ten koste van een ander, is verplicht, voor zover dit redelijk is, diens schade te vergoeden tot het bedrag van zijn verrijking”*. Omwonenden willen de provincie als concessieverlener aan dit artikel houden. Want deze verschillen treden moedwillig op tussen verschillende leden van de buurtvereniging.

In de Windvisie staat de passage ¹¹¹: *“Een evenwichtige verdeling van lusten en lasten van een windpark is belangrijk voor het creëren van draagvlak voor windenergie”*, maar deze passage noemt niet schadecompensatie maar participatie als een randvoorwaarde. GS heeft niet de omwonenden in hun onmacht willen beschermen door toepassing van de schaderegeling van de Gedragscodes van Vereniging Eigen Huis of van de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie (NLVOW) als verplicht te vereisen.

Ondertussen zitten omwonenden aan te kijken tegen industriële molentorens waar ze het nooit verwacht hadden. Voor alle hinder en uitzichtbederf moeten ze ook nog extra betalen. De duurzaamheidstoeslag op de energierekening en hun belasting moeten ze eigenlijk zelf brengen naar de enkele buurmensen die er fors aan verdienen. En hun woonomgeving verandert van rustiek en ruim naar een zodanige uitstraling dat potentiële kopers van hun vastgoed daarvoor minder willen betalen, zo niet geheel uitwijken naar elders waar geen windmolens de omgevingswaarde verpesten.

Bij de Samenwerkingsovereenkomst is een Risicoanalyse Planschade ¹¹² bijgesloten. Daarin worden woningen beoordeeld via Google Streetview en in groepen tegelijk ingeschat. Het rapport waardeert het te vergoeden risico op planschade op € 80.000 voor in totaal (slechts) 22 woningen. Dit zou netto gemiddeld orde € 2.000 per woning bedragen.

Deze lage inschatting is in lijn met uitlatingen van de initiatiefnemer, o.a. ¹¹³ *“Het te bouwen windpark [...] wordt ontwikkeld door Raedthuys Windenergie, leverancier van het merk Pure Energie. Sinds 1995 bouwde het bedrijf tientallen windmolens en drie windparken en in geen van die gevallen heeft men planschade hoeven betalen, zegt directeur Arthur Vermeulen”*.

De Risicoanalyse gaat onterecht uit van bewoning van Broekzijdestraat 4 door (uitsluitend een profiterende participant) en gaat onterecht uit van bekend kunnen zijn van het windmolenplan sinds de zoekgebieden in het Streekplan 2005. Verder wordt onterecht gesteld dat zich binnen de veiligheidscontour $PR=10^{-6}$ geen ondergrondse gasleidingen zouden bevinden. Ook beperkt zich de Risicoanalyse zich tot opstallen (niet inclusief gronden) tot maximaal 1200 meter afstand, maar ziet daarbij een aantal extra woningen over het hoofd.

GS stelt ¹¹⁴ dat *“In het geval van het inpassingsplan windpark Bijvanck is in de Samenwerkingsovereenkomst met initiatiefnemer overeengekomen dat het gehele bedrag van de uit te keren planschade gecompenseerd wordt door initiatiefnemer”*. Maar op de inloopavond van 6 juni 2016 heeft

---

¹¹¹ Windvisie par. 2.1

¹¹² Risicoanalyse planschade met betrekking tot het project “Windpark Bijvanck” in de gemeente Zevenaar. (herijking oktober 2014), SAOZ

¹¹³ De Volkskrant 19 april 2016 “Hoe dichter bij windmolens, hoe meer de huizenprijs daalt”

¹¹⁴ Bijlage bij Statenbrief - zaaknummer 2014-004149

initiatiefnemer Raedthuys Windenergie BV al doen weten dat zij maximaal € 80.000 zullen vergoeden, en verwijst voor het meerdere naar de Provincie. De Provincie stelt zich op het standpunt dat de wettelijke planschade regeling de schade dekt en dat daarmee voor haar de kous af is.

De bedragen op basis van de wettelijke planschaderegeling staan in geen enkele verhouding tot wat de omwonenden nu al aan den lijve ervaren. Wie wil er nu wonen bij een windmolenpark? Zelfs al door de dreiging dat zoiets op handen is, zijn de omwonenden waarde en pensioen kwijtgeraakt.

Enkele omwonenden hebben in een Aansprakelijkheidstelling¹¹⁵ aan boer J. Ter Huirne, de initiatiefnemer en de provincie willen laten zien dat de Risicoanalyse Planschade¹¹⁶ van de Samenwerkingsovereenkomst kant nog wal raakt. Deze omwonenden stelden dat zij € 780.000 schade zouden lijden, zo niet bij de vergevorderde plannen nu reeds lijden. Basis van deze schatting waren 3 taxaties waarin tevens het effect van windmolens was getaxeerd. Met 175 andere adressen in een straal van 2000m kan dat dus nog flink oplopen. De drie partijen inclusief de provincie hebben als antwoord slechts laten weten de aansprakelijkheidstelling af te wijzen, zonder enige compassie of gevolg voor financiële afspraken vooraf (participatievoorstel).

Daarom hebben meerdere omwonenden vervolgens een gecertificeerde makelaar in de arm genomen om de planschade door het Windpark Bijvanck reeds nu te laten taxeren. Voor 15 woonhuizen inclusief hun bedrijfssituaties bedraagt de getaxeerde en bij NVM/NVA geregistreerde planschade € 2,223,450 (stand 22 januari 2017). Verder zijn meer dan 200 andere adressen gedetecteerd binnen een straal van 2000 meter van het Windplan Bijvanck waarvoor de inschatting kan worden gemaakt dat een veelvoud van dit bedrag kan worden toegevoegd. Rapportage van deze totaalsommatie¹¹⁷ is bijgevoegd in een separate zienswijze en wordt geacht onderdeel te zijn van deze zienswijze.

Dat deze sommatie zo hoog uitpakt heeft te maken met opname van schade aan enkele bedrijfsvoeringen en grondpercelen voor agrarische locaties en de hier uitzonderlijke waardedaling van de situering in waardevol open gebied rond burgermanswoningen als kernkwaliteit van die opstallen. Het zijn alle geen wijkwoningen, maar bedoeld voor liefhebbers van rust, ruimte en uitzicht zoals dit coulissenlandschap op korte afstand van Arnhem biedt. In de praktijk blijken de woningen echter simpelweg onverkoopbaar wegens voldoende aanbod van vergelijkbare objecten elders.

Vast staat hiermee dat de Risicoanalyse Planschade van de provincie uitermate subjectief is naar andere belanghebbenden dan de initiatiefnemer. Ook blijkt dat de inschatting voorbijgaat aan de lokale situatie. Verder blijkt dat de provincie in de Samenwerkingsovereenkomst zich een oor heeft laten aannaaien.

Het taxatiebureau namens de initiatiefnemer en de provincie stelt in algemene publicatie¹¹⁸ dat *"Alleen al het ontbreken van jurisprudentie over windturbines in relatie tot planschade is wat ons betreft al een belangrijke aanwijzing, dat de in het verleden door belangenorganisaties geponeerde stellingen ten aanzien van de te verwachten waardevermindering op zijn zachtst gezegd sterk overtrokken zijn"*. Deze taxateur houdt dus het prudente niveau aan waarop planschadetaxateurs zich gewoonlijk begeven. Omwonenden zijn blij dat ze nu reeds een planschadetaxatie hebben laten registreren, die later zonodig een update kan verkrijgen. Voor hoge schadegevallen stelt de publicatie nog: *"Pas als de planologische verzwaaring als "bovenmatig" is aan te merken, wat zeer uitzonderlijk is,*

---

¹¹⁵ Aansprakelijkheidstelling van omwonenden aan initiatiefnemers c.s., d.d. 22 juni 2016

¹¹⁶ Risicoanalyse planschade met betrekking tot het project "Windpark Bijvanck" in de gemeente Zevenaar. (herijking oktober 2014), SAOZ

¹¹⁷ Bolck Makelaardij o.g. en Taxaties te Zevenaar, "Totale taxatie en inschatting Planschade door windturbines Bijvanck Angerlo incl bijlagen" d.d. 23 januari 2017

¹¹⁸ Onderzoek "Planschade door windturbines", SAOZ In opdracht van AgentschapNL, oktober 2012

komen waardeverminderingen vanaf 10% tot maximaal 15% in beeld. Schadebedragen boven 15% komen vrijwel nooit voor. De inbreuk is dan zo groot dat deze praktisch niet zonder aankoop of onteigening plaats had kunnen vinden.”

Voor nu betekent de sommatie van planschade taxaties door omwonenden dat de bij het plan gevoegde Risicoanalyse Planschade als groepsgewijze inschatting en zonder kennis van de directe omgeving onjuist is. Dit heeft effect op de economische uitvoerbaarheid van het plan Windpark Bijvanck.

- ⇒ De sommatie van schades ¹¹⁹ toont daarnaast aan dat het plan Windpark Bijvanck niet door kan gaan zonder overmatige schade te berokkenen aan derden, waarmee het plan niet voldoet aan eisen van doelmatigheid en goede RO volgens de Wro.

7.2 Gasleidingen

Van toepassing zijn diverse wettelijke regelingen rond de veiligheid van en rond ondergrondse gasleidingen. Dit zijn o.m. de Activiteitenregeling Milieubeheer, het Activiteitenbesluit Milieubeheer, het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb). Deze worden behandeld in een Handboek ¹²⁰. De externe veiligheidsanalyse ¹²¹ zoals gevoegd bij het voorliggende windplan Bijvanck gebruikt overigens een verouderde versie van het Handboek.

Het is van belang te beseffen dat gewerkt wordt met risico's uitgedrukt in faalfrequenties. Dat er op langere termijn zich een ongeval voordoet is zeker, maar de eis is dat dit zich in een specifiek jaar voordoet moet een maximale faalfrequentie van orde 1:100.000 per jaar hebben. Dit geldt wegens vermoeiingsverschijnselen overigens voor windmolens tot maximaal 20 jaar oud. Werken met kanscijfers is een bevreemdende werkwijze, maar moet toch enig licht geven in de risico's van het windplan Bijvanck. Zo wordt met elke nieuwe versie van het Handboek weer nieuwe kanscijfers bepaald, aan de hand van ongevalstatistiek wereldwijd van bijv. afbrekende wieken.

Het Handboek en de Gasunie hanteren voor ondergrondse buisleidingen een vuistregel van “voldoende veiligheid” van ondergrondse buisleidingen gebaseerd op normale toeren van de wieken, maar voor bovengrondse buisleidingen is ineens de “intrinsieke veiligheid” van belang, in vuistregel gebaseerd op overtoeren 2 maal de normale toeren van de wieken.

Het Handboek geeft generieke waarden voor werpafstanden aan hoever een afgebroken wiek kan komen. Dit is afhankelijk van turbinetype en -grootte. Zo is de generiek aan te houden “werpafstand” voor een z.g. WT3000 (3MW windmolen met ashoogte 120m) volgens het Handboek 193 meter (normaal toerental) en 531 meter (bij overtoeren).

Belangrijk is te constateren dat zich binnen deze afstanden vele buisleidingen en omwonenden bevinden. Eén geplande windmolen voldoet met 162 meter afstand tot een dubbele (!) gasleiding zelfs niet aan de werpafstand van 193 meter bij normaal gebruik.

In plaats van de generieke waarden voor werpafstanden mag deze volgens het Handboek ook berekend worden voor specifieke afmetingen van windmolentypes. De externe veiligheidsanalyse

---

¹¹⁹ Bolck Makelaardij o.g. en Taxaties te Zevenaar, Bolck Makelaardij o.g. en Taxaties te Zevenaar, “Totale taxatie en inschatting Planschade door windturbines Bijvanck Angerlo” d.d. 23 januari 2017

¹²⁰ Handboek Risicozonering Windturbines, september 2014, DNV KEMA

¹²¹ Externe veiligheidsanalyse Windpark Bijvanck, 11 juli 2016, Bosch en van Rijn

kopieert wel een pagina uit het Handboek, maar laat niet zien zelf gerekend te hebben zoals te hebben geïntegreerd over alle azimuths van bladbreuk. De werkwijze blijkt uit tabellen zoals overgenomen van opgaven van fabrikanten van windmolens. Dit roept vragen op over controle en toezicht, omdat berekening ontbreekt of niet te reproduceren is door handhaving. Zo is ook niet duidelijk of de hoge en de lage baan van ballistiek zijn opgeteld.

Verder valt op dat de externe veiligheidsanalyse ¹²² “het randje opzoekt”. De toerentallen van de windmolens zouden exact onder 12.15 rpm moeten blijven, want 12.16 rpm zou al een illegale afstand tot de gasleidingen zijn. Dergelijke verschillen zijn niet af te regelen, te garanderen noch te handhaven.

Zeker is dat in de externe veiligheidsanalyse niet rekening is gehouden met de dubbele uitvoering van de gasleiding ten noorden van het windpark Bijvanck. De betreffende gasleiding A-608 is zelfs driedubbel uitgevoerd (3x 36 inch en een druk van maximaal 66.2 bar). Dit vermenigvuldigt de trefkans van een afgebroken wiek. Berekening volgens het Handboek laten tot op heden de internationale veiligheidsdiscussie onbesproken, dat de meeste bladbreuk juist plaatsvinden ingeval van overtoeren. Illustratief zijn filmpjes op Youtube van op hol geslagen windmolens. In bijna alle gevallen, zo zegt ook die discussie, breken kort na de eerste bladbreuk ook de andere 2 wieken af. Dit roept vragen op of de door het Handboek opgegeven faalfrequentie van een enkele wiekbreuk hier van toepassing is. Deze moet tenminste een factor 2 gehanteerd worden, en in discussie daarnaast nog een factor 3.

Op basis van Tabel 1 van het Handboek Risicozonering Windturbines 2014:

	Faalfrequentie	idem 3-dubbele gasleiding	idem 3 wieken
Bladbreuk bij nominaal bedrijf	$8.4 * 10^{-4}$	$2.5 * 10^{-3}$	-
Bladbreuk bij overtoeren	$5.0 * 10^{-6}$	$1.5 * 10^{-5}$	$4.5 * 10^{-5}$

Echter bevinden de gasleidingen zich bovendien in een nauw cluster van meerdere transport-tracés. Een krater kan al gauw een diameter van honderden meters verkrijgen, afgezien van drukgolven en vuur in een diameter van ca. 1km (Zie ongevalstatistiek¹²³, en cases o.a. Gellingen (B)). Hierdoor is met het falen van een eerste leiding het falen van de tweede van een dubbele gasleiding gegarandeerd.

¹²² Externe veiligheidsanalyse Windpark Bijvanck, 11 juli 2016, Bosch en van Rijn

¹²³ O.a. www.ifv.nl

Ook van belang is te beseffen dat conform de voorliggende externe veiligheidsanalyse inderdaad weinig kans bestaat op dodelijke ongelukken direct vanuit de windmolens, aangezien er zich nabij geen verblijfplaatsen van personen, noch andere kwetsbare objecten bevinden (plaatsgebonden risico PR etc.). Voor de dubbele gasleiding A-608 zelf (buiswand, lasnaden, graafongeluk e.d.) geldt volgens meerdere onderzoeken ¹²⁴ echter al een z.g. 1% lethaliteitsgrens van 430 meter. Het windpark Bijvanck kan deze dodelijke afstand alleen maar additioneel doen toenemen. Zo ontstaat een domino-effect van risico's, waaraan de onderzoeken behorend bij het concept-Inpassingsplan Windpark Bijvanck geen aandacht is besteed, ook niet in het addendum groepsrisico ¹²⁵.

Dat het vervolgens zo'n kansberekening is of het aantal doden wel of niet voldoet aan eisen is van tweede orde belang. Er is namelijk een vrije keuze aan de provincie een betere locatie te kiezen die geen enkele dode door werpafstanden veroorzaken.

De provincie, aannemelijk volgens WOB wederom op aanreiken van de initiatiefnemer heeft hier het volgende op gevonden

- De grootte van de molen mag de initiatiefnemer zelf bepalen in overleg met NV de Gasunie, middels een daartoe strekkende vergunningsvoorwaarde omgevingswet
- In die vergunning wordt daartoe een variatie in minimum en maximum molenmaat vergund

Hiermee wordt een zo belangrijk effect van het Windmolenplan verlegd naar buiten de openbare besluitvorming. Deze is niet te controleren noch bestuurlijk ter verantwoording te roepen. NV de Gasunie is immers een private onderneming. Zij is weliswaar gebonden aan dezelfde wettelijke regelingen, maar heeft niet de bevoegdheden van een openbaar bestuurslichaam. Dit is des te twijfelachtig nu een niet generieke berekening van risico's zal worden uitgevoerd buiten de openbare publieke controle. Daarbij beschikt een particuliere onderneming over de ruimte die een andere particuliere onderneming wordt gegund. Zo is er geen inzicht of kunstgrepen zoals versterkte wieken o.i.d. in worden gebracht, iets wat het Revb verbiedt. Evenzo zijn nieuwe molentypen waarover de argumentatie van de provincie spreekt niet IEC gecertificeerd.

De indiener van deze zienswijze heeft het softwarepakket Carola aangekocht van het RIVM. Het lukt wel om daarbij de benodigde populatiebestanden te ontvangen, maar NV de Gasunie heeft geweigerd databestanden van haar leidingen te verstrekken aan een particulier en doet dat volgens afspraken alleen aan overheden. Ook via de gemeente Zevenaar wil NV de Gasunie deze bestanden niet verstrekken. De bestanden zijn overigens onleesbaar, zij geven als output in Carola alleen de diverse risico's in contourlijnen aan, zoals het Plaatsgebonden Risico PR. Hiermee houdt toezicht buiten de ODRA om op (ODRA is de lokale gezamenlijke technische dienst en heeft blijkens WOB als toekomstig handhaver volop deelgenomen aan overleg met de initiatiefnemer). Dit is overigens in strijd met de mededeling ¹²⁶ van dat *“Op verzoek van VROM ontwikkelt het RIVM een voor ieder vrij beschikbaar rekenmodel voor aardgastransportleidingen. Dit zal eind 2008 klaar zijn. Door het invoeren van leidingspecifieke parameters worden PR- en GR- afstanden hiermee berekend.”*

De NV Gasunie hanteert blijkens een pamflet ¹²⁷ : *“Voor de ondergrondse gasleidingen beschouwt Gasunie de grootste waarde van ofwel de bladworpafstand van een bij nominaal toerental afgebroken rotorblad ofwel de afstand gelijk aan de masthoogte + 1/3 wielengte als een voldoende veilige afstand. [...] Voor generiek veilige afstanden wordt aangehouden voor ondergrondse gasinfrastructuur: meer dan 245 meter.”* Drie van de 4 geplande molens voldoen niet aan deze laatste eis. Indiener heeft

---

¹²⁴ <http://api.commissiener.nl/docs/mer/p27/p2773/2773-002bp.pdf>

¹²⁵ “Verantwoording groepsrisico”, Rho adviseurs voor leefruimte, zonder datum

¹²⁶ “Vragen en antwoorden over buisleidingen”, Ministerie VROM voorjaar 2007

¹²⁷ Pamflet d.d. 31 augustus 2015 “Het beleid van Gasunie transport services inzake het veilig plaatsen van windturbines bij haar gasinfrastructuur”

door weigering van levering van data dus niet de eis van NV de Gasunie kunnen controleren dat *“de PR 10-6 per jaar contour niet groter wordt als die vóór de plaatsing van de windturbines al wel buiten de belemmeringsstrook resp. het hekwerk reikte”*.

Ernstiger is dat voor ondergrondse leidingen de Gasunie conform het Handboek¹²⁸ hier de *“voldoende veilige afstand”* zou hanteren, in plaats van de altijd veilige *“Intrinsiek veilige afstand”*. Gezien het beschreven domino-effect op een cluster van elk meervoudige gasleidingen (A-511, A-608, A529 binnen totaal 1100m).

Verder noemt het pamflet: *“Er wordt beoordeeld of er naar de mening van Gasunie sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Als er strijdigheid is met de wet, met de bovengenoemde afstanden of met de veilige en ongestoorde ligging wordt geconstateerd zal het bevoegd gezag daar middels een zienswijze van op de hoogte worden gesteld.”*. Een omwonende heeft onlangs van NV de Gasunie begrepen dat zij zo'n zienswijze zullen indienen. Bij eventuele afwezigheid daarvan geldt bovenstaande ook als zienswijze namens hen wegens hun gepubliceerde beleid. De goede ruimtelijke ordening vereist namelijk dat ook naar alternatieve, meer veilige locaties voor het windpark zou zijn gekeken, in bijv. een PlanMER voor dit windpark zelf.

Overigens blijkt uit emailcontacten van de laatste jaren tot kortelings dat de trajectbeheerder van de leidingen nabij het windmolenplan uitsluitend door omwonenden op de hoogte is gesteld en gehouden over het plan Windpark Bijvanck. Het is onbegrijpelijk dat de Gasunie niet breed en vroeg in het planproces is geraadpleegd. Het lijkt er met de vergunningsconstructie nu op dat de provincie met de initiatiefnemer een noodgreep toepast. Dit blijkt ook uit de omvang van de correspondentie tussen de initiatiefnemer, ODRA en de provincie, ondanks overmatige zwartingen in WOB-documenten.

- ⇒ Publiekrechtelijke afweging van veiligheidsrisico niet in handen leggen van de private leidingbeheerder. Accepteer geen vrije keuze in de grootte van de windturbines in de omgevingsvergunning omdat daarmee marchanderen met een niet-openbare private onderneming wordt beoogd. Accepteer geen fabrieksdata of onduidelijke berekeningen, noch toerentalbegrenzing tegen maxima aan, alleen al vanwege handhaving. Pas uitsluitend *“intrinsiek veilige afstanden”* toe, o.a. vanwege domino-effecten in een cluster van gasleidingtracés elk bestaande uit meervoudige buizen onder 66 bar werkdruk. Kies voor nihil doden door een locatiekeuze elders op voldoende afstand van hier vele ondergrondse buisleidingen als veiligheidsobjecten.

---

¹²⁸ Handboek Risicozonering Windturbines, september 2014, DNV KEMA

Afstanden van molens tot hart ondergrondse gasleidingen in meters:

1 Molen zelfs binnen belemmeringenstrook, 3 molens met wieken over belemmeringenstrook:

Het beoogde plangebied is vergeven van gasleidingen.

7.3 Vrije keuze molenhoogte

Er blijkt uit WOB-teksten dat rekening wordt gehouden met wijzigingsaanvragen/verleningen nadien. Dat is niet transparant in mogelijke effecten. Zo blijken diverse onderzoeken vanwege de initiatiefnemer te pas en onpas gebruik te maken van minimum of maximum maatvoering, zoals in het Beeldkwaliteitsplan.

De keuze tussen rotordiameters 122m resp. 101 m leidt simpel door het te vangen windoppervlak tot een daling van het opstelbare vermogen tot 70%, zodat de beoogde invulling van de Gelderse doelstelling daalt van 4x3 MW naar 4x2.1 MW = slechts 8.4 MW. Het zou de provincie sieren indien dit effect ergens zou zijn bekend gemaakt.

Op een andere meer veilige locatie (gasleidingen) is de 12 MW te garanderen, zo niet daar vereisen dat 4x5 MW wordt geïnstalleerd. Zo heeft de provincie haar gehele IPO-taakstelling van ca. 1300 MW in één avond met initiatiefnemers ingevuld, door alle initiatieven te verhogen naar grotere molentypes met meer opgesteld vermogen.

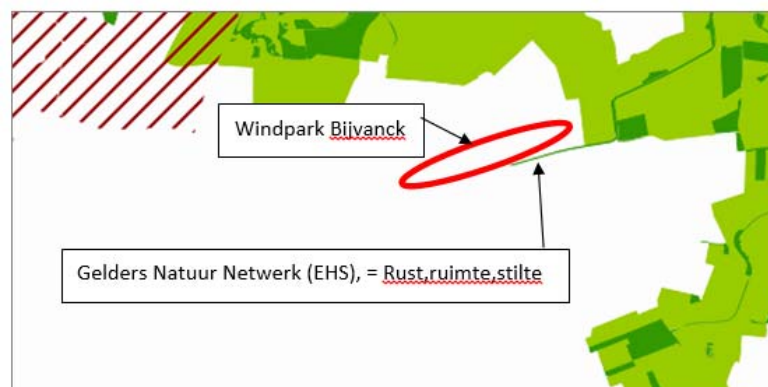
- ⇒ Accepteer niet dat voor een zo belangrijk effectbepalende grootte als de hoogte van de molens een keuzevrijheid of mogelijkheid wijzigingsaanvragen aan de initiatiefnemer wordt verleend.

7.4 Stiltegebieden

Citaat ¹²⁹ uit WOB: “XXX deelt mee dat Raedthuys voornemens is om vier windturbines te plaatsen van 3 MW en er een nieuw type windturbine te plaatsen met een grotere rotordiameter; waarschijnlijk 122 meter. De hoogte blijft echter 100 meter. Gezien de grotere rotordiameter, moet er een grotere onderlinge afstand tussen de turbines worden aangehouden. Dit heeft als gevolg dat één turbine in de Groene Ontwikkelzone zal worden geplaatst. XXX geeft aan dat stilte één van de kernkwaliteiten van het GO is; hij neemt contact met XXX om meer informatie over te verkrijgen over de kernkwaliteiten.”

Er bevindt zich een GO vlak langs de lijnopstelling, zijnde een smalle strook op de overzijde van de Wetering langs twee geplande windmolens op ca. 80 meter afstand. Andere GO gebieden liggen ca. 150 meter van de windmolens. Dit heeft niet eens geleid tot een maatwerk vergunning t.a.v. geluid.

- ⇒ De kernkwaliteit stilte wordt in het vlakbij liggende Groene Ontwikkelzone (Gelders Natuurnetwerk GNN) aangetast.

¹²⁹ WOB document 06 E 2013-08-08 Kort verslag/afspraken overleg 7 augustus 2013

8 Eventuele aanvulling zienswijze pro forma

Indiener heeft nog een groot aantal nu nog niet door hem beoordeelde documenten die aanleiding kunnen zijn voor andere onderdelen van deze zienswijze. Indiener maakt in dat geval graag gebruik van een termijn waarop aanvullingen kunnen worden ingebracht tot en met 9 februari 2017.

9 Bijlagen

9.1 Fotomontage visualisatie beeldkwaliteit

Een meer eerlijke verbeelding van de visuele omvang van Windpark Bijvanck. Overigens lijkt een #d-visualisatie zoals gepresenteerd op de z.g. “inloopavond” van 13 december 2016 vanwege de provincie

Visualisatie windmolens Angerlo

MOUS Graphics
www.mousgraphics.nl
hallo@mousgraphics.nl

Inhoud

Inleiding	2
Onderzoek gegevens	2
Technische implementatie	3
Visualisaties Locatie A	5
Visualisaties Locatie B	6
Visualisaties Locatie C	7
Visualisaties Locatie D	8
Visualisaties Locatie E	9
Visualisaties Locatie F	10

2 december 2016

Visualisatie windmolens Angerlo

MOUS Graphics
www.mousgraphics.nl
hallo@mousgraphics.nl

Inleiding

Voor Cubic Squire BV realiseerde MOUS Graphics een aantal visualisaties in verband met de plannen omtrent de mogelijke plaatsing van windmolens te Angerlo.

De visualisaties op de volgende pagina's proberen een zo realistisch mogelijk beeld te geven van de invloed op het landschap, zodra er windmolens worden geplaatst. Voor de volledigheid visualiseren we zowel de situatie overdag als 's nachts.

Om de locaties, schaal en plaatsing te kunnen bepalen zijn er een aantal gegevens verzameld en gebruikt. In het kader van volledige transparantie staat hieronder een opsomming van alle gebruikte en verzamelde gegevens.

Onderzoek gegevens

Het gebruikte type windmolens, de Alstom Wind ECO 122-2.700 is in overeenstemming met het inpassingsplan. Deze windmolens hebben een ashoogte van 124 meter en een rotordiameter van 122 meter, hierdoor ontstaat er een tiphoogte van 185 meter.

De foto's zijn met GPS techniek op de volgende locaties gemaakt:

Fotolocatie A = 51°58'51" N	6°7'11" E
Fotolocatie B = 51°58'55" N	6°7'26" E
Fotolocatie C = 51°58'33" N	6°8'47" E
Fotolocatie D = 51°58'26" N	6°7'60" E
Fotolocatie E = 51°58'8" N	6°6'44" E
Fotolocatie F = 51°58'52" N	6°7'6.9" E

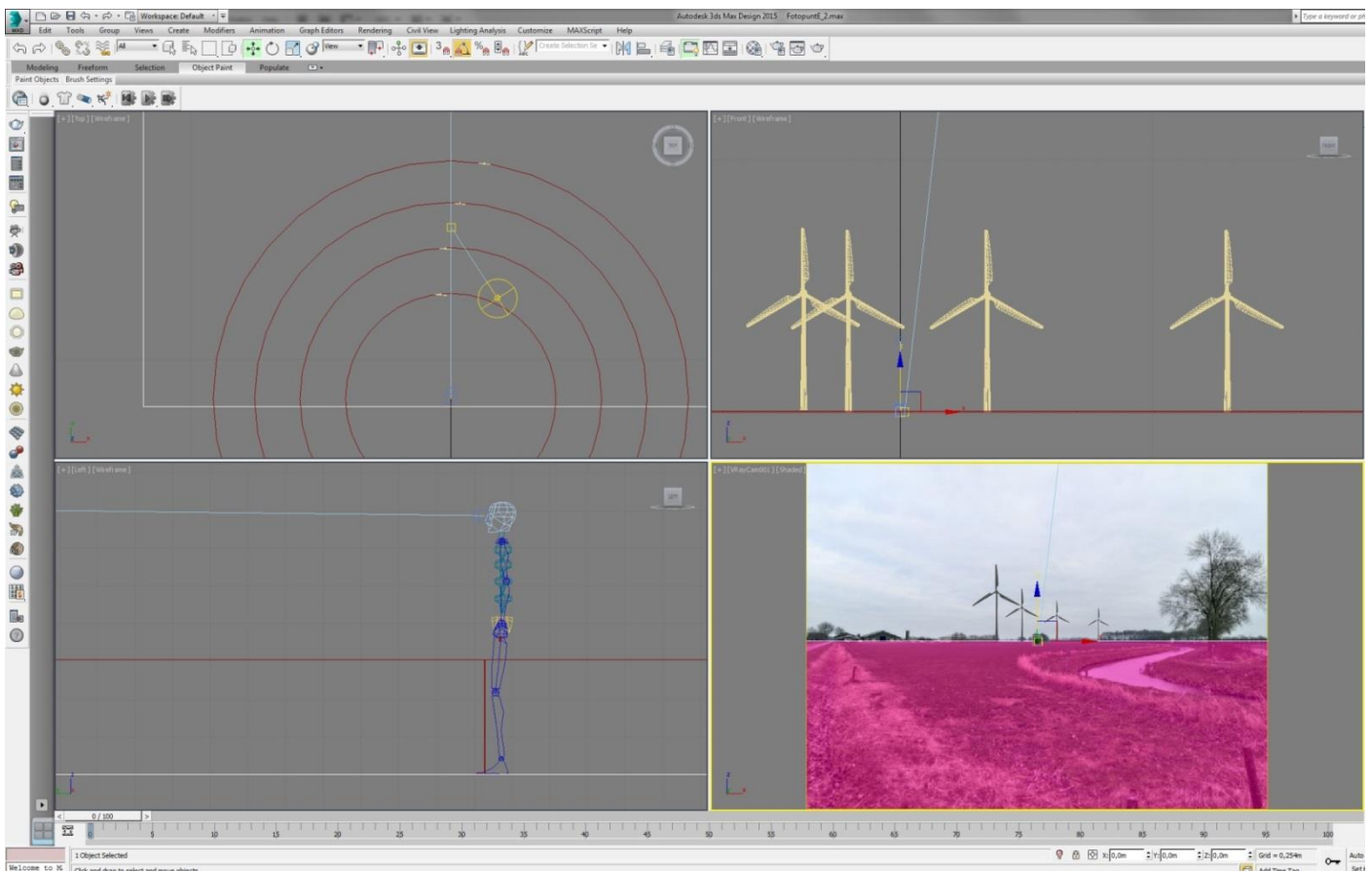
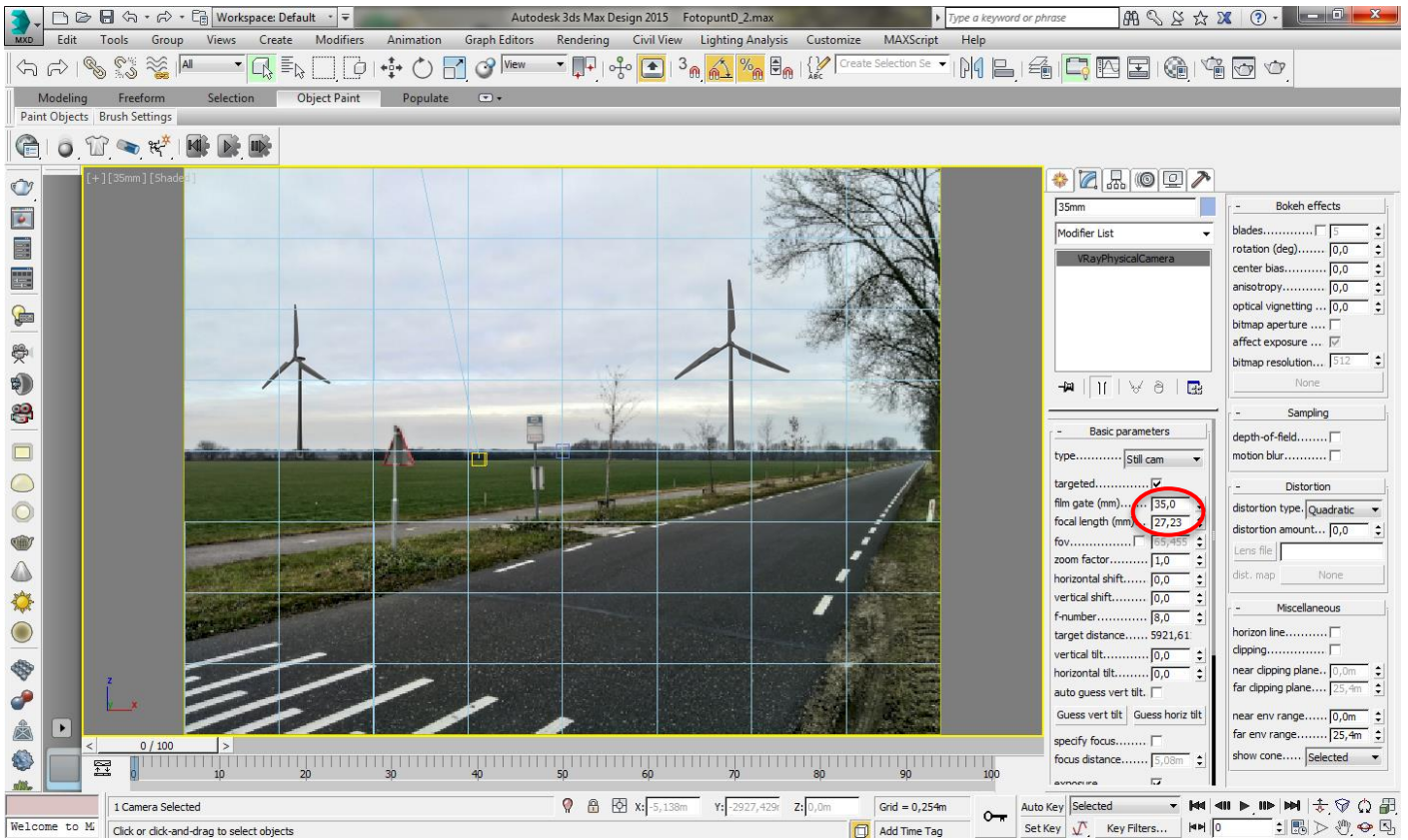

In ons visualisatieprogramma, Autodesk 3Ds Max Design 2015 gebruiken we een 35mm camera met een 27,23mm lens. De beeldverhouding houden we gelijk aan de gemaakte foto's, de resolutie ook.

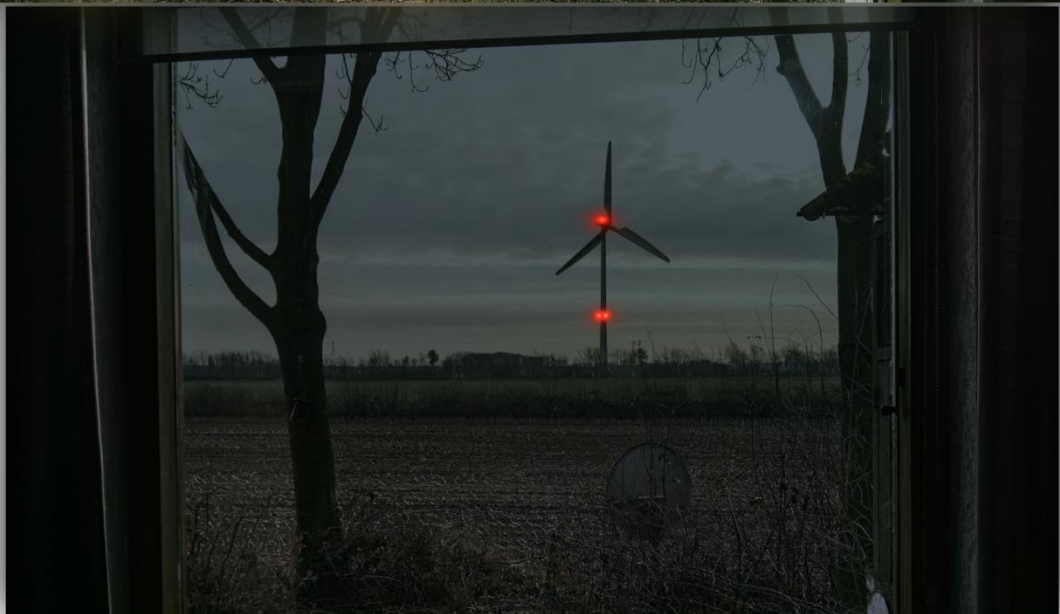
De camera wordt geplaatst op ooghoogte en de horizon wordt afgesteld zodat deze gelijk staat met de gemaakte foto's.

Het programma is ingesteld op meters en is volledig op schaal. We kunnen nu eenvoudig de windmolen op de juiste afstand van de camera zetten en daardoor een realistische schaal aanhouden.

Visualisaties

Locatie A

Visualisaties

Locatie B

Visualisaties

Locatie C

Visualisaties

Locatie D

Visualisaties

Locatie E

Visualisaties

Locatie F

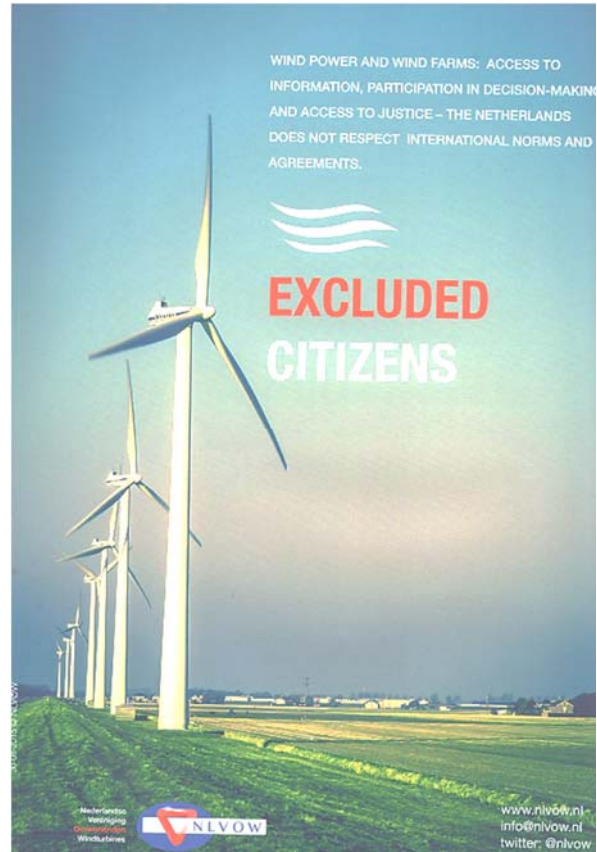
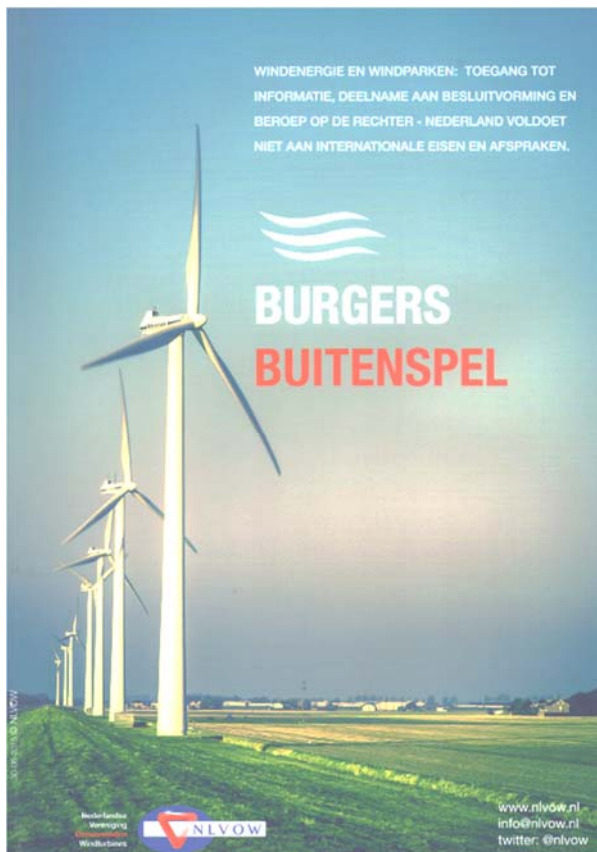

9.2 Documentatie NLVOW

De volgende documenten zijn te omvangrijk om als zienswijzen te dupliceren. Indiener zal zelf zorgdragen dat Statenleden deze bundels zullen ontvangen. Intussen zijn deze voor eventuele verdieping bij behandeling van deze zienswijze te vinden of te bestellen op www.nlvow.nl

“**Burgers Buitenspel**”, Verzoekschrift NLVOW 30 juni 2015, ingediend bij de commissie van toezicht van de Europese economische commissie van de Verenigde Naties te Geneve

Zie <http://nlvow.nl/nlvow-stapt-naar-vn-tribunaal-in-geneve/> en de daar gegeven menustructuur naar de teksten

“Windenergie en de Overheid, een pleidooi voor eerlijke informatie en bestuurlijk fatsoen”, Albert Koers, 1 september 2015

Uit voorwoord: “[...] over democratie en rechtsstaat. Het gaat om meer dan een beleidsveld dat inhoudelijk niet op orde is: het gaat ook over de manier waarop het Rijk [en op hun beurt provincies] burgers buiten de deur zet en in de kou laat staan, provincies aan banden legt met bestuursakkoorden, gemeenten buitenspel zet door hen alle bevoegdheden af te nemen en rechters de handen bindt door en anders en termijnen op te leggen. En dit alles voor ambities en doelstellingen waarvoor het Rijk [en op hun beurt provincies] zich nimmer heeft verantwoord jegens de samenleving met een eerlijke en overtuigende analyse van nut en noodzaak. Laat staan dat het die samenleving daarin heeft meegenomen. [...] Burgers en lokale bestuurders kunnen alleen effectief ageren tegen de dwingelandij van het Rijk en hebben alleen weerwoord tegen eenzijdige verhalen als ze beschikken over informatie en kennis. Die, als gezegd, niet alleen heel divers van aard is en soms lastig te vinden, maar die ook al te vaak niet neutraal is. Daarom probeer ik hierna alle informatie samen te brengen die ik de afgelopen jaren nodig had om mee te kunnen praten, om invloed te hebben en om - een enkele keer - mee te kunnen beslissen.”

9.3 Kritiek op oneerlijke informatie op website provincie Gelderland

“Dringend verzoek tot aanpassen provinciale website aangaande windmolenpark Bijvanck”, 4 mei 2014

AANTEKENEN

College van Gedeputeerde Staten van Gelderland
Markt 11
6811 CG ARNHEM

4 mei 2014

Betreft: Dringend verzoek tot aanpassen provinciale website
aangaande windmolenpark Bijvanck/Raedthuys/Angerlo

Edelachtbaar College,

Uw website www.gelderland.nl is een informatiebron van en voor ons allemaal. Het is dus zaak dat u daar informatie verschaft die correct en objectief is. Dit is volgens ons aantoonbaar niet het geval voor een aantal vermeldingen rond het "Windpark Bijvanck".

Vanuit de tekstkeuzen van uw College en/of uw ambtenaren komt een fundamentalistische opstelling naar voren, van een vooringenomen gelijk (wij van WC-eend kiezen voor WC-eend). Herhaaldelijk is sprake van overduidelijk suggestief bedoelde vermeldingen. Het aantal versprekingen en onvolledigheden op uw website is dermate groot, dat wij deze wel moesten trachten op te lijsten zoals bijgaand.

U bent gewoon te blij dat er tenminste ergens een investerende initiatiefnemer voor windmolens is, want wat heeft de provincie aan ruimtelijke plannen en kaartjes, als op veel van die locaties er toch niet wordt geïnvesteerd in windmolens. U faciliteert daardoor blijkens die suggesties de initiatiefnemer van het "Windpark Bijvanck" te zeer ten koste van andere belangen. U vertoont daarmee minachting voor een goede ruimtelijke ordening, de Provinciale Staten en meer in het bijzonder minachting voor de belangen van ons als burgers en omwonenden van uw als schaamlap of strohalm geborene locatie in "waardevol open gebied" bij Angerlo. U dient niet alleen onafhankelijke informatie te verschaffen, deze moet correct zijn en bovendien niet uitsluitend eenzijdig belichten. Het vertrouwen in de Overheid is in het geding. Evenals mogelijk uw beoordelingsvermogen van onderzoeken, onderbouwingen en beeldmontages e.d. die de fa. Raedthuys momenteel betaalt en aanlevert in uw komende Inpassingsplan.

Wij eisen dan ook dat u de informatie zoals in bijlage aangeduid rectificeert, aanvult of wijzigt, opdat een ieder zelf een onafhankelijke opinie kan maken omtrent uw beleidsuitvoering. Als termijn om de informatie aan te passen zien wij 7 dagen als voldoende maar maximaal gezien de lopende procedures. Bij gebreke daarvan zullen wij andere wegen moeten zoeken.

Hoogachtend,

mede namens HoordeWindWaaier

email info@hoordewindwaaier.nl
website www.hoordewindwaaier.nl

Bijlage: 7 A4
CC: NLVOW

P/A BEVERMEERSEWEG 12
6986 BL ANGERLO

Webpagina¹, pdf², doc³

1. "Zonnepanelen op vrije velden zijn namelijk enorm kostbaar, vooral omdat de grond niet meer voor andere doeleinden zoals landbouw kan worden gebruikt."

Voor de 4 windmolens van de locatie Bijvanck wordt jaarlijks € 180.000,= besteed aan precario aan grondeigenaren. Dit is gekapitaliseerd tegen 4% een huidig bedrag van € 2.5 mln. Bij huidige landbouwwaarde van € 5,= per m² kan daarmee **50ha grond** gekocht worden, of bijv. 30 ha bij aankoop tegen meer dan landbouwwaarde. Dat is het dubbele oppervlak van wat voor energetische vervanging van wind door PV nodig is, zie punt 3.

2. "een windturbine van 2,3 MW levert bij een gemiddelde windsnelheid van 6,0 [m/s] 6,50 GWh/jaar"

Dit zou uitgaan van 2830 **vollasturen** per jaar. Dit is incorrect, in de Achterhoek wordt slechts 1750 vollasturen per jaar behaald, zodat slechts 4,0 GWh/jaar wordt geproduceerd (67%).

3. "Voor een vergelijkbare energieopbrengst met PV panelen zijn ongeveer 34.000 panelen van 230 Wp nodig. Dat komt neer op zo'n 55.000 m² aan zonnepanelen."

Met 950 vollasturen per jaar voor **zonnepanelen** zijn voor 4,0 GWh slecht 19.000 panelen nodig (56%), te plaatsen op 3ha. Voor vervanging van het 12 MW windmolenpark Bijvanck, waarin 5ha wieken aan 4 megapalen worden gehangen, is met 765 vollasturen per jaar plat voor geplaatste PV slechts 16ha Zonneweide PV nodig.

4. "Deze kostprijs is hoger dan de circa 6 eurocent die elektriciteit op de 'vrije markt' opbrengt."

Dit is incorrect, de dagprijs APX schommelt vandaag tussen 3 en 5 cent per kWh. Vermeldt behoort te worden dat deze vergoeding wettelijk is afgedwongen zonder verrekeningsmogelijkheid voor elektriciteitsproducenten van hun stand-by capaciteit in (gas)centrales. Dit zou de vrije **marktvergoeding** doen dalen naar tussen 1 en 2 cent per wind-kWh.

5. "De overheid, of wij samen als belastingbetalers, betaalt dus bij de huidige elektriciteitsprijs per geproduceerde kWh windstroom ongeveer 3,6 eurocent subsidie"

Wind produceert dus 6 cent per kWh te duur, dat is voor een gemiddeld huishouden € 210,= per jaar. Voor het 12 MW windmolenpark Bijvanck is dit **€ 240.000,= subsidie** per jaar, die bijna geheel aan de huur van boerengrond wordt besteed. Windenergie is niet 'schoon'.

6. "Maar voor fossiele energie wordt jaarlijks€ 5,8 miljard subsidie uitgegeven."

Deze opmerking is zeer onjuist. In hoofdzaak wordt bedoeld het verlagen van energiebelasting (Wet belastingen op milieugrondslag) voor aansluitingen van meer dan 10.000 kWh per jaar (3 huishoudens). Dit is een wettelijke maatregel met geheel andere oogmerken dan het bevorderen van **fossiele energie**. Ook grootverbruikers kunnen duurzame energie bestellen of gemengd ontvangen zonder dat daardoor het belastingtarief wijzigt. Andere bronnen noemen in de vermeende subsidie aan fossiele energie nog een kleiner gedeelte aan nationale milieuschade, gezondheidsschade

¹ <http://www.gelderland.nl/4/Home/Vragen-en-antwoorden-windenergie.html>

² vragen en antwoorden windenergie.pdf

³ K:\Programma's & Projecten\Energietransitie - 14 090 000\5.

communicatiemiddelen\teksten\aanpassingen website\vragen en antwoorden wind algemeen nieuw.docx

en/of onderzoeksbijdrage CO2-besparing. U kunt beter vermelden dat in het Energie-akkoord is geregeld dat leden van een **coöperatie** in duurzame energie 7.5 Eurocent per kWh korting Energiebelasting krijgen, al past dit niet bij de fa. Raedthuys.

7. "Een windturbine kost ongeveer 1,35 miljoen per MW"

Eerlijkheidshalve kunt u vermelden dat de SDE+de belastingbetaler bij 1750 vollasturen € 100.000 per jaar per MW kost. Voor 15 subsidiejaren is dat € 1.5 miljoen per MW en is de investering meer dan **terug gesubsidieerd**.

Webpagina⁴, doc 20140418⁵, pdf⁶ Veelgestelde Vragen

8. "De exacte plek van de windturbines wordt bepaald in de omgevingsvergunning."

De exacte locatie is niet pas in de Omgevingsvergunning van belang: juist in het Inpassingsplan moet deze al meegenomen worden om de inpassing te kunnen beoordelen. Voor het 12 MW windmolenpark Bijvanck gaat het o.m. om **slechts 44m** breedte-afstand tussen waterschapsgang en veiligheidszone aardgasleidingen.

9. "Vanuit ruimtelijke optiek bestaat er geen bezwaar tegen deze locatie."

Dit is nu juist wat het nog te maken Inpassingsplan beoogt onafhankelijk te beoordelen en Provinciale Staten nog **onafhankelijk** moet beoordelen. Reeds de Structuurvisie 2005 noemt met de bijbehorende Strategische Milieubeoordeling dat bij de zoekgebieden windenergie nog afweging diende plaats te vinden" ten opzichte van strijdige dubbel-bestemmingen zoals "waardevolle open gebieden". Op voorhand van kennis van op of nabij gelegen dubbelbestemmingen landschap, rust-stilte-ruimte, Gelderse Natuur kan deze bewering niet gestaafd worden.

10. "De initiatiefnemer heeft overeenstemming bereikt met de grondeigenaren over het plaatsen van de windturbines"

Vermeldt behoort te worden dat een dergelijke overeenstemming eenvoudig wordt gekocht en met iedereen is te sluiten vanwege het immense **geldelijke geweld** dat wordt toegepast. Voor hetzelfde geld is overal in Gelderland overeenstemming te bereiken. De opmerking suggereert nu dat de overeenstemming een hele prestatie zou zijn.

11. "Er wordt naar gestreefd de locatie optimaal te benutten"

De 4 windmolens van het 12 MW windmolenpark Bijvanck staan ongelukkigerwijze in lijn op de meest voorkomende wind uit het zuid-westen. De onderlinge afstand bedraagt 428, 448 resp 475m hetgeen als onvoldoende geldt om zowel turbulenties als clustering van Betz-effecten te voorkomen. Vermeldenswaard is dat dit optimaliseren zo ver gaat dat het windpark 'slechts' 4 windmolens kan bevatten op een uit de "PlanMER Windvisie" bepaalde 'vrije' strook van 15 (!) tot 120m breedte en 1445 meter lengte. Deze smalle strook is zo klein dat aan de uiteinden slechts 50m resteert naar percelen van derden, en ter plaatse van de windmolenpuntlocaties slechts 100, 44, 85 resp. 185 meter plaatsingsbreedte overblijft naar percelen van

⁴ <http://www.gelderland.nl/4/Home/Hier-werkt-de-provincie-Gelderland-aan/Ruimtelijke-ordening/Wat-is-een-inpassingsplan/Windpark-Bijvanck.html>

⁵ K:\Programma's & Projecten\Energietransitie - 14 090 000\5. communicatiemiddelen\teksten\aanpassingen website\2014 0418vragen en antwoorden over windpark Bijvanck.docx

⁶ www.gelderland.nl/2F4%2FHome%2FVragen-en-antwoorden-over-windpark-Bijvanck.html

derden of wettelijke belemmeringsstroken. De wieken tot 50m lengte zullen dan in diverse windrichtingen eigendommen van derden en/of veiligheidstroken raken of overschrijden. De locatie is dus **suboptimaal** ten opzichte van de vele andere, eventueel in de "PlanMER Windvisie" geboden mogelijkheden, waar de initiatiefnemer (eerder) bereid is (was) om een windmolenpark van 8 windmolens te plaatsen.

12. "Uiteindelijk bepaalt de aanvraag voor de omgevingsvergunning de specificaties van de molen, waaronder de hoogte en dergelijke."

De exacte molenomvang is niet pas in de Omgevingsvergunning van belang: juist in het Inpassingsplan moet deze al meegenomen worden om de inpassing te kunnen beoordelen. Zo is de hoogte van belang voor de te bepalen veiligheidsafstand naar gasleidingen, die reeds zeer krap is vanuit een nu in de "PlanMER Windvisie" gehanteerde **normatieve windmolen**.

13. "Als er wind is, draaien de wieken van de turbines. Normaliter is dat meer dan 8000 uur per jaar."

Dit is incorrect, behoudens nagenoeg vrijloop van de wieken. De in het 12 MW windmolenpark Bijvanck beoogde buitenlandse turbines Vestas V112-3.0MW hebben een cut-in wind speed van 3 m/s (vanaf windkracht 3) en een cut-out wind speed van 25 m/s, (t/m windkracht 9) zodat voor gemiddelde nabijgelegen meetstations **45 dagen per jaar geen windenergie** wordt geproduceerd, dus de wieken draaien minder dan 8000 uur per jaar. Vermeldenswaard is dat het turbinetype pas vanaf 10 m/s (windkracht 5.5) vol vermogen levert, dat is zonder aftrek van storm slechts ca. 1700 uren per jaar.

14. "Uit eerste globale berekeningen is gebleken dat de vier turbines circa 9.500 huishoudens van stroom kunnen voorzien."

Dit is onjuist, het gemiddeld gebruik voor alle huishoudens is 3.340 kWh per jaar. In de werkelijkheid van de windsituatie volgens punt 2. zou het 12 MW windmolenpark Bijvanck slechts elektriciteit voor **6.300 huishoudens** opleveren (66%). Vermeldenswaard is dat deze huishoudens alleen voorzien worden mits daadwerkelijk vraag en aanbod corresponderen, zodat er naast het 12 MW windmolenpark Bijvanck ook nog een 12 MW conventionele elektriciteitscentrale gereed moet staan.

15. "Op basis van de Elektriciteitswet moet de provincie medewerking verlenen."

Dit is een foute voostelling van zaken zoals ook gedaan aan Provinciale Staten: art 9^e **Elektriciteitswet** verordonneert Provinciale Staten (!) gebruik te maken van de bevoegdheid (niet uitsluitend positief beslissen !) a. gronden aan te wijzen (dit mag ook elders in de gemeente of provincie, zie Windvisie !) en b. daarvoor een Inpassingsplan vast te stellen. Dit is wel een vorm van medewerking verlenen, maar geen gesuggereerde noodzakelijke medewerking om het exacte initiatief op die exacte locatie mogelijk te maken .

16. "er ruimtelijk geen bezwaar bestaat tegen de plaatsing van windmolens op de locatie Bijvanck. De locatie Bijvanck is opgenomen in het provinciaal ruimtelijk beleid: in het streekplan Gelderland 2005 en in de in voorbereiding zijnde provinciale Omgevingsvisie"

Er bestaat een **ruimtelijk bezwaar**, en wel o.m. het "Waardevol open landschap" waarvoor een nader "Beeldkwaliteitsplan" nodig zou zijn om de mogelijkheid van Inpassing te onderzoeken. Er is dus sprake van slechts reeds op voorhand vermeende aanwezige 'goede ruimtelijke ordening'. Na uitspraken in de Statenvergadering van 23 januari 2013 en in de Commissie MIE van 10 april 2013 heeft uw Gedeputeerde Staten

enkele -onderling tegenstrijdige- (werk)concepten op doen stellen ten aanzien van verrommeling en aantasting van 'waardevol open landschap'. Uiteindelijk zijn de daarin genoemde afwegingscriteria juist en alleen op locatie "Bijvanck" kennelijk terzijde geschoven. Zie over geldende besluitname ook punt 9. en punt 31.

17. *"moet de provincie besluiten of er een formele mer-beoordeling moet worden uitgevoerd" en "De eerste uitkomsten van de onderzoeken duiden erop dat volstaan kan worden met deze vormvrije MER-beoordeling."*

Het is onbehoorlijk buiten **besluitname van Provinciale Staten** om en zonder publieke controle Mogelijkheid deze voortijdige conclusie nu reeds te trekken. Het is uit zorgvuldigheid eerder te verwachten dat de bewuste (kleine) stap van de initiatiefnemer alsnog te minderen van 5 naar 4 windmolens en zo de verplichte m.e.r. te ontwijken, leidt tot de m.e.r. beoordeling voor zulke mega-windmolens in verder nog ongerepte omgeving. De "PlanMER Windvisie" is zelf al een produkt van algemene uitgangspunten, maar wijst reeds op strijdigheden met andere belangen die voor een specifiek plan zeer aannemelijk zouden leiden tot besluit van een openbare m.e.r.

18. *"Initiatiefnemer Raedthuys heeft aangegeven bereid te zijn iets te doen voor de omgeving van het windpark"*

Juist fa. Raedthuys is een beleggingsbedrijf en niet in staat om coöperatieve werkvormen aan te gaan. In een twitterdiscussie "De vervuiler betaalt" met het externe voorstel "Alle huishoudens binnen een straal van 1 km rondom een windturbine een korting van 1 cent op de kWh-prijs. Goed idee?" laat Raedthuys weten "da's 35€ per jaar, zou het helpen?" en "ja, zeg het maar. Ondertussen woedt er ook een discussie om windenergie goedkoper te maken...". Raedthuys heeft ook in een enkele nieuwsflyer aan omwonenden niet gerept over de mogelijkheid aandelen in 1 van hun windparken te kopen, noch zich bereid gesteld in gelijkwaardige discussie over inpassing te willen spreken. De bewuste stap van de initiatiefnemer alsnog te minderen van 5 naar 4 windmolens ontsloeg hen ook van de branche-afpraak om bij windmolenparken van 15MW of groter verplicht participatie aan te bieden aan omwonenden. **Participatie** past gewoon niet in hun verdienmodel dat gericht is op het volledig eigendom van het windpark Bijvanck gedurende 5 jaar en 1 dag aan geobligeerde mensen met een forse carry-back mogelijkheid in de hoogste schaal van inkomstenbelasting (Rijkman Groenink). Dit ook nog met een ondoorzichtig goedgekeurde hefboom van een eveneens fiscaal aftrekbare lening betreffende omslag van kosten van mislukte windacquisities. Vermeldenswaard is dat deze bereidheid nog niet is gebleken, noch aannemelijk is, en gezien het afkoopkarakter de negatieve emoties van omwonenden inherent niet kan doen wegnemen.

19. *"Andere van geluid bekende effecten op de gezondheid (verhoogde bloeddruk, ischemische hartziekten, gehoorverlies) zijn bij windturbines niet te verwachten."*

Deze stelling is niet bewezen, zie o.a. website NLVOW. Het geluid van windturbines houdt nooit op, kent geen pauzes, het is een kwelling zoals een **voortdurend druppelende kraan**. De nationale normen of studies gaan vaak voorbij aan het achtergrondgeluid bij Angerlo, dat momenteel in avond en nacht onmeetbaar laag ligt. Nieuwe windmolens zouden een zeer grote verhoging van het geluidsniveau opleveren, in een oneindige factor ten opzichte van heden. De gezondheidseffecten (van windmolengeluid) zijn bij sommige personen zelfs bij verplicht gesloten ramen desastreus. Het past niet het leed van deze mensen te bagatelliseren.

20. *"Heeft de plaatsing van windturbines effect op de waarde van mijn woning?"*

De vraag wordt niet beantwoord, maar er wordt slechts gesproken over lieden die toch (!) recht menen te hebben op vergoeding van schade. Het volstaat niet op deze wettelijke mogelijkheid te wijzen, waar volgens eigen publicaties de fa. Raedthuys de voor hen benodigde juristen kan betalen. De provincie moet hier melding maken dat er wel degelijk vermogens- en inkomenschade voor omwonenden op zal treden, met uitzondering van hen die plaatsingsrecht verhuuren. In zorgvuldig bestuur zou hier nog aan toegevoegd kunnen worden dat de provincie in het geval van momenteel "waardevol open landschap" zorg zal dragen voor volledige **schadeloosstellingen**.

21. *"Het is niet waarschijnlijk dat het windpark onaanvaardbare effecten zal hebben op vee en huisdieren."*

De provincie is op de hoogte van ondermeer een aangrenzend **paardenbedrijf** met o.a. weiden voor drachtige merries van klanten.

22. *"Aangezien de turbines in Gelderland nauwelijks in open landschap staan"*

Deze opmerking is in het geval van het 12 MW windmolenpark Bijvanck wel heel erg controversieel. Er geldt ook in de Omgevingsvisie een "**waardevol open landschap**". Als dit het beleid is, past het plan Bijvanck niet in een goede ruimtelijke ordening.

23. *"Er zal beeldmateriaal worden gemaakt waaruit blijkt hoe de omgeving van de Bijvanck er na plaatsing van de turbines uit zal zien"*

Tezamen met de latere opmerking dat Raedthuys dit verzorgt, levert dit een contradictio op, op het niveau van WC-eend of de zelfkeurende slager. Wij signaleerden in het veld al de fa. Bosch en van Rijn, die in omzet in **moie plaatjes** is gespecialiseerd. In een echte co-creatie gaat de provincie dit onafhankelijk doen, tezamen met echte deskundigen en tezamen met de omwonenden. Ook kan de provincie budget reserveren voor omwonden om zelf in beeldmateriaal te ervaren wat er overblijft van hun landschap. De opmerking gebruikt dus te stellig de term "waaruit blijkt".

24. *"De gemeenten Zevenaar en Montferland worden bestuurlijk en ambtelijk geïnformeerd"*

Dit is correct, er heeft geen overleg plaatsgevonden. Echter zou u moeten vermelden dat u Provinciale Staten heeft beloofd locaties met **draagvlak** te selecteren, en zelfs het draagvlak als provincie actief zou bevorderen. Verder dient u te vermelden dat Zevenaar de enige locatie is waar zonder draagvlak een Inpassingsplan is gestart, en de enige locatie die zonder afweging tussen wal en schip van Structuurvisie naar Windvisie is gestart.

25. *"Raedthuys levert onderzoeken en onderbouwingen aan."*

U noemt reeds dat "onderbouwingen" worden aangedragen: het plan is onwrikbaar, het behoeft slechts nog enkele steunpilaren. U vermeldt wel dat de provincie deze "nauwgezet" beoordeelt, maar u benoemt niet het budget voor externe deskundigheid die tegenover de vooringenomen financier ingesteld moet worden als 'second opinion'. Ook vermijdt u hier de door u zo geroemde **co-creatie**, waarin belanghebbenden zoals vogelwerkgroepen, omwonenden etc. inspraak en budget hebben om aan de onderzoeken bij te dragen. U dient te durven vermelden dat deze werkwijze voor u als "gebiedregisseur" passend is voor een zo grote ingreep als bouwwerken van 200m hoogte in open landschap.

26. *"De kosten en risico's van het Inpassingsplan komen voor rekening van Raedthuys."*

Voor de volledigheid dient u hier te vermelden dat u heeft toegezegd aan Provinciale Staten dat een eventuele afwijzing door Provinciale Staten van Omgevingsvisie,

Windvisie of Inpassingsplan op het punt van het 12 MW windmolenpark Bijvanck geen financiële gevolgen voor de overheid zal hebben en dus geen sprake van enige dwang of domino door u is gecreëerd.

27. "Enige tijd geleden is ter plaatse meetapparatuur geplaatst om beter inzicht te krijgen in de gemiddelde windsnelheden op verschillende hoogten."

Deze plaatsing is voor ons onzichtbaar en meet zeker niet windsnelheid op ontwerp masthoogte 120m, waar een geluisbronsterkte van 105 dB(A) zal heersen.

Zie verder punt 1. t/m 7. voor identieke webteksten over de Windvisie.

Webpagina, pdf⁷ Inpassingsplan

28. "Het opwekken van duurzame energie op lokaal niveau heeft daarbij de voorkeur"

Het is hier te suggestief om in een kennisgeving van dwangmaatregel van de provincie te opperen dat de provincie eigenlijk **lokale initiatieven** voorstaat.

29. "6000 MW in 2020 betekent een flinke uitdaging. Gelderland staat aan de lat voor 230,5 MW."

De verhouding 6000 tegen 230.5 MW is suggestief onjuist, het moet zijn 3000 MW tegen 230.5 MW. Het verschil wordt van Rijkswegge aangewezen met overigens nihil in Gelderland wegens **lage windsnelheden**.

30. "Om het doel te behalen zijn alle goede initiatieven voor de bouw van windparken belangrijk."

Ook deze opmerking is suggestief: **zonder onderzoek** wordt het verzoek van fa. Raedthuys reeds gekoppeld aan het begrip een "goed initiatief".

31. "De locatie past binnen het (in voorbereiding zijnde) ruimtelijk beleid van de provincie Gelderland."

Deze opmerking is onjuist, hierover beslist nog **Provinciale Staten**.

32. "Een informatieavond wordt voor de zomer gehouden."

Deze opmerking is in strijd met belofte van uw College om draagvlak te onderzoeken, dus tweezijdige dialoog i.p.v. de genoemde **eenzijdige informatieverstrekking** in kennelijk de geschetste vooringenomenheid en suggestiviteit. Overigens lijkt de beoogde 'inloopavond' expres pas gehouden te worden nadat de Omgevingsvisie zou zijn kunnen vastgesteld.

Webpagina⁸ Windvisie

33. "Met deze plannen, voorzien van een goed ruimtelijk ontwerp en met aandacht voor compensatie en participatie van omwonenden, kunnen de initiatiefnemers de gemeente(n) vragen om aanpassing van het bestemmingsplan."

Door deze opmerking te plaatsen direct boven de vermelding dat "Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een Inpassingsplan voor Windpark Bijvanck in de gemeente Zevenaar", doet u de foute suggestie dat ook in het geval van de Bijvanck een goed ruimtelijk ontwerp aan de orde zou zijn en dat er aandacht en mogelijkheid voor **compensatie en participatie** zou zijn.

⁷ www.gelderland.nl/4/Home/Inpassingsplan-windpark-Bijvanck.html (Kennisgeving als bedoeld in artikel 1.3.1 Besluit ruimtelijke ordening)

⁸ <http://www.gelderland.nl/4/Home/Hier-werkt-de-provincie-Gelderland-aan/Energie,-milieu-en-water/Milieu-en-water-Energietransitie/Projecten-energietransitie-uitgelicht/Windvisie-voor-Gelderland.html>

9.4 Burgerpamflet oneerlijke behandeling zienswijzen

BURGERS BUITENSPEL IN AMBITIES WINDENERGIE

MEMO

provincie
GELDERLAND

Programma Energietransitie

Aan : [REDACTED]
Afschrift aan : [REDACTED]
Van : [REDACTED]
Datum : Overleg 7 augustus 2013
Betreft : Windpark Bijvanck

Agendapunt 3 Omgevingsvisie

[REDACTED] deelt mee dat Raedthuys een zienswijze heeft ingediend. [REDACTED] vertelt dat er een zeer grote hoeveelheid aan zienswijzen is binnengekomen; ongeveer 190 op het gebied van windenergie. [REDACTED] zit in het team dat de zienswijzen voor windenergie beantwoordt en eventuele wijzigingen van de verordening/visie moet doorvoeren. [REDACTED] **let er op dat er geen wijzigingen worden doorgevoerd die de ontwikkeling van de Bijvanck kunnen frustreren.**

ZIENSWIJZEN VAN TAFEL
GEVEEGD, BIJVANCK MAG NIET
WORDEN GEFRUSTREERD

Er is ambtelijk gewijzigd in een concept dat windmolens niet kunnen in waardevol open gebied

TIJD VOOR BURGER BEZWAREN IS NOODZAAK

Ontneem burgers na de Crisis&herstelwet niet nog een inspraakmoment via een **coördinatiebesluit**: De Raad van State kijkt niet meer naar de inhoud, burgers wel. Burgers zijn het laatste echelon in een volwaardige democratie. Neem ze serieus !!